

Upravništvo, Ljubljana, Karlova
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.

Računi pri pošti, ček, zavodi: Ljub-
ljana št. 11 842, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105 241.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Micescu v Pragi in v Beogradu

Globoko segajoči preobrat, ki se je zgodil v rumunski notranji politiki s tem, da je Oktavijan Goga prevzel sestavo nove vlade in da je v praksi začel izvajati svoja politična načela, je pomenil veliko senzacijo tudi za zunanjo politično sfero. Na splošno se je smatralo, da pomeni preobrat v notranji politiki hkrati tudi preusmeritev v zunanji odnosih. Zlasti so nastop Goga tako tolmačili v Berlinu, pa še po nekaterih evropskih prestolnicah; že se je zdelo, da je tabor avtoritarnih sil dobil novega zaveznika ne le kar se tiče načel notranje državne uredbe, marveč tudi kar zadeva mednarodno grupacijo.

Prevdarni poznavalci razmer so opozarjali k rezerviranosti, naglašajoč, da so neki momenti, jako tehtne okoliščine, ki nasprotujejo napovedim o preorientaciji rumunske zunanje politike. Vsekakor je bilo treba počakati, da dejanja sama pokažejo, kaj je točnega in kaj je napacnih domnev.

Odletje je minilo sicer šele razmeroma jako malo časa in novi Gogov režim je izvedel ali vsaj uvedel šele svoje prve ukrepe, ki ga je mogoče po njih soditi. Ali prav v zunanji politiki moramo že v tem prvem času ugotoviti neke pojave, ki se morajo smatrati kot izraz diplomatske orientacije novega rumunskega političnega sistema.

Pred vsem je tu slovesna izjava rumunske nove vlade, da se bo držala dosedanjih temeljev. dosedanjih prijateljev in zaveznikov ter smernic. Res je naglašala tudi, da si bo skušala pridobiti še novih prijateljev, kar se je tolmačilo kot namig v smeri Berlina in Rima. Toda globoke iz svetovnega tiska so pri tem opozarjale na podobne pojave v sodobnem diplomatskem prizadevanju, na primer v politiki, ki je rodila poljsko-nemški prijateljski pakt, pa z bližnjico med Jugoslavijo ter Italijo in Nemčijo, ki ni oslabilo vezav v do tedanjih smereh. In zdelo se je, da so v zunanjem ministristvu v Bukarešti namenjeni napraviti podoben poskus.

Potem pa je prišla še izjava iz Bukarešte, da bo nova vlada potegnila debelo demarkacijsko črto med notranjo in zunanjo politiko. S to karakteristično označbo se prav določno naglašalo, da je treba precej revidirati prve vtise, ki so jih napravile vesti o političnem preobratu v Rumuniji in jasno izzveniti iz enunciacije, da ostane zunanja politika države v starih tirih.

Prva diplomatska akcija nove vlade odgovarja izjavam. Zunanji minister Micescu se je podal najprej v Prago in je imel tamkaj konferenco z vodilnimi državniki. Odondod prihaja v Beograd, da stopi na podoben način v osebne stike z vodilnimi državniki Jugoslavije. Že to dejstvo, da je Micescu posetil najprej prestolici obeh zaveznikov v Mali antanti, daje povdarek na trojno malo zvezo, ki ostane tudi v novi situaciji izhodišče rumunske zunanje politike. Tako tolmači Micescovo pot svetovni tisk in komaj jo je mogoče razlagati drugače. V bližnjem zasedanju Društva narodov, ki se začne dne 17. januarja, je rumunski zastopnik na vrsti, da zavzame mesto predstavitelja Male antante. Bilo je tedaj vzrok dovolj, da se Micescu pogovori najprej s svojima kolegoma iz Pragi in Beograda. Uradni komunikacije iz Pragi izrečno naglašajo, da so se razgovori tikali posebno bližnjega ženevskega zasedanja ter mednarodnih političnih problemov, ki so se vrstili na dnevni red. Prav tako s povdarkom naglašajo komunikacije, da se je mogoče pri tem ugotoviti popolno soglasje med rumunskim in češkoslovaškim stališčem, kar bo to pot vzbudilo pač prav posebno pozornost. Za januarsko zasedanje Društva narodov se napovedujejo važne stvari, med njimi sklepanje o abesinskem problemu. V ozračju so vprašanja o bodoči uredbi ženevske institucije; prav kar se je na to naslonil v svojem ekspozitu poljski zunanji minister Beck, izjavljajoč, da je Poljska odločno zoper možnost, da bi Društvo narodov postalo ideološka organizacija v znanim smislu. V takih in podobnih problemih ne bo lahko spraviti v sklad različna naziranja in razpoloženja, bodisi notranje kot zunanje politike; razgovori so tedaj potrebni bolj kot kdajkoli.

Novi režim v Bukarešti je posebno naglasil, da želi stopiti v bližje stike z Veliko Britanijo. V Londonu so bili vsekakor dosedaj najbolj rezervirani glede bodoče rumunske politike. Iz Pariza je prišlo poročilo, da bodo takoj preklicali gospodarsko pomoč, ki je je bila deležna Rumunija. Ako bi se taka vest potrdila, bi se s tem notranja in zunanja politika takorekoč sili v enoto. Zato je razumljivo, da je iz Londona prišel pomislek in nasvet za drugačno taktiko. Prav gotovo se o tem še niso izrekli zadnje besede, toda že dosedanje, še ne potrjene vesti so jako značilne za duha, ki je treba dandanes računati z njim. Saj je nadalje zelo karakterističen komentar vodilnega sovjetskega lista k rumunskemu pre-

PODKREPITEV ZAVEZNIŠTVA MED JUGOSLAVIJO IN RUMUNIJO

Kakor v Pragi, so tudi v Beogradu ugotovili ob Micescovem obisku popolno soglasje o izvajanju politike Male antante ter Balkanske zveze

Beograd, 11. jan. p. Obisk novega rumunskega zunanjega ministra Istrata Micesca v Pragi in Beogradu je vsekakor velikega pomena ne le za nadaljnje odnose med posameznimi članicami Male antante, ki naj bi se bili po neuteemeljenih vesteh tujega tiska zaradi sprememb v rumunski notranji politiki omajali, nego tudi za nadaljnje neposredno delo v okviru te zveze, ki jo čaka že v najbližjih dneh. Razgovori v Pragi kakor tudi današnji razgovori v Beogradu so pokazali, da ostane Mala antanta tudi še nadalje odločna braniteljica sedanjega miru v srednji Evropi in da se Rumunija nikakor ne namerava odreči obveznostim, ki jih je prevzela v okviru Male antante, kakor tudi Balkanske zveze.

Že prauke zdravice in komunikacije so jasno dokazali nespremenljivost rumunske zunanje politike glede na Mala antanto in Balkansko zvezo, zaradi česar je bil novemu rumunskemu zunanjemu ministru tudi v Beogradu prire-

jen tem bolj prisrčen in navdušen sprejem.

Micescu, ki mu pripada letos predsedstvo v stalnem svetu Male antante, bo že v bližnjih dneh zastopal rumunsko, pa tudi češkoslovaško in jugoslovnske interese na 100. zasedanju sveta Društva narodov, ki bo že zaradi velikih mednarodnih političnih dogodkov v zadnjem času, posebno še zaradi izstopa Italije iz Društva narodov, zaradi protikomunističnega pakta med Nemčijo, Japonsko in Italijo, zaradi napetosti na Sredozemskem morju, vojne na Daljnem vzhodu, novega razpleta španske državljanske vojne in končno tudi zaradi izredno pomembne odločitve Zedinjenih držav, da aktivneje posežejo v razvoj mednarodnih političnih razmer, še prav posebno velikega pomena. S tega vidika je bilo potovanje novega rumunskega zunanjega ministra v Prago in Beograd ne glede na kratek čas, ki si ga je odmeril za svoje razgovore z zavezniškimi državniki, stvarno potreben.

Sprejem Micesca v Beogradu

Rumunski zunanji minister Micescu bi moral s svojim sprejemom priti v Zemun že davi ob 7., zaradi poplav in slabega vremena pa je vlak prispel na zemunsko postajo z zamudo dveh ur, zaradi česar so njegov salonski vagon nemudoma priključili posebnemu vlaku, s katerim se je Micescu odpeljal v prestolnico. Na zemunski postaji so Micesca sprejeli rumunski poslanik na našem dvoru Viktor Cadere, zastopnik zunanjega ministra svetnik dr. Fragaš in še nekateri drugi višji uradniki. Ob 9.30 je poseben vlak z visokim gostom prispel v Beograd. Z njim sta prispela tudi ravnatelj političnega oddelka rumunskega zunanjega ministristva Creceanu in načelnik kabineta Pascianu.

Na beograjski postaji, ki je bila okrašena z rumunskimi in jugoslovnskim zastavami, je Micesca zelo prisrčno pozdra-

vil predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Stojadinović, ki je njegovi soprogi izročil šopek rdečih rož. K sprejemu so prišli tudi pomočnik zunanjega ministra dr. Milivoj Pilja, osebe rumunskega poslanstva, turški poslanik Ali Hajdar Aktaj, češkoslovaški odpravnik poslov Spaček, ter mnogi tuji in domači novinarji.

Z železniške postaje sta se Micescu in dr. Stojadinović odpeljala v rumunsko poslanstvo.

Prvi razgovor

Po kratkem odmoru se je zunanji minister Micescu odpeljal na dvor in se vplisal v posetno knjigo. Od tam je krenil v zunanje ministristvo, kjer ga je ob 11. sprejel min. predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović.

Zdravici na banketu

Po razgovoru, ki je trajal skoraj dve uri, ga je dr. Stojadinović povabil na obed, ki so se ga udeležili tudi predsednik narodne skupščine St. Čirić, ministri dr. Spaho, Cvetković, Milan Vrbanić, Ljubomir Marić, Vojislav Djordjević, rumunski poslanik Viktor Cadere, pooblaščen minister in načelnik političnega oddelka v rumunskem zunanjem ministristvu Creceanu, šef generalnega štaba general Milutin Nedić, tajnik rumunskega poslanstva Krupenski, kabinetni šef rumunskega zunanjega ministristva Pascianu in tajnik rumunskega poslanstva Emil Opisanu.

Dr. Stojadinović

Med obedom je predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović pozdravil svoje goste z naslednjim nagovorom:

Ekselence! Srečen sem, ker se mi je ponudila priložnost, da vas morem pozdraviti v jugoslovnski pres.ionici takoj po vašem prihodu na mesto šefa zunanje politike zavezniške kraljevine Rumunije. Osebn stik z vami je zame tem dragocenejši, ker vas lahko obenem pozdravim tudi kot odličnega zastopnika rumunske znanosti in rumunskega javnega življenja. Na poti v Zenevo, kjer boste prisostvovali zasedanju sveta DN, ste hoteli obiskati prestolnico Jugoslavije in izmenjati misli z njenimi odgovornimi državniki. Zahvaljujem se vam za to pozornost in sem srečen, ker vidim v vašem današnjem obisku nov dokaz, da ostane Mala antanta, ki se srečno izpopolnjuje v Balkansko zvezo, tudi v bodoče kakor doslej važen činitelj rumunske zunanje politike. Izjaviti vam morem, da ima isti pomen tudi v zunanji politiki jugoslovnske vlade. Vaš obisk mi daje tudi priložnost, da vnovič poudarim neskaljeno prijateljstvo kraljevine Jugoslavije z vašo domovino, zavezniško in prijateljsko kraljevino Ru-

obratu. Tamkaj se postavlja rezerva glede bodoče rumunske zunanje politike, toda hkrati se namiguje, da bi mogla nesimpatična zunanja politika novega režima v Bukarešti postaviti zopet na dnevni red — besarabsko vprašanje, zakaj meja na Dnjestru še vedno ni mednarodnopravno potrjena. Ta namig ni več samo namig, a diplomacija pač ne bo iskala lovoric v tem, da bi odpirala to rano, ki se je takorekoč izločila iz praktičnih političnih vprašanj.

Ze pogledi v mednarodni svet, ki smo se jih dotaknili, pričajo, da politična preorientacija ni tako lahka stvar. Saj vendar zunanjo politiko diktirajo razlogi državne lege in pozicije, pa razmerje do celotnega kompleksa sosedstva in zavezništva ter do ostalega sveta. Ni pa s tem slika še izrpana. Gogov režim pomeni ojačenje nacionalizma. V prvi vrsti se ojača obča zoper žide, toda jasno je, da bo in da je že naperjen

munijo. Moja iskrena želja je, da se naše osebno sodelovanje, ki se je danes tako srečno začelo, nadaljuje v istem duhu v korist obeh naših držav, v korist miru in reda v tem delu Evrope, kajti mir sploh in dobra sosesčina z vsemi našimi sosedi ostaneta glavna težnja vseh naših stremeljenj. Za dosogo tega cilja ne bomo zamenjali nobene priložnosti in zavrgli nobene možnosti.

S to željo dvigam čašo na zdravje vašega vzvišenega vladarja kralja Karola II., na srečo in napredek zavezniškega in prijateljskega rumunskega naroda in za osebno srečo vaše ekselence in vaše ljubezlive gospe.

Dr. Micescu

Rumunski zunanji minister Istrate Micescu je odgovoril:

Gospod predsednik! Smatral sem za svojo dolžnost v funkciji, ki mi je poverjena, da najprej obiščem oba zaveznika, ki sta draga srecem vseh Rumunov. Posebno mi je bilo do tega, da napravim ta dva obiska pred odhodom v Zenevo, kjer imam čast zastopati v svetu DN interese Male antante. Globoko sem ganjen nad ljubeznivim sprejemom, ki ste mi ga priredili v vaši lepi prestolnici, in nad tako prisrčnimi besedami, ki ste jih izrekli. V tem vidim dragocen dokaz čustev, ki jih gori jugoslovnska vlada do prijateljske in zavezniške rumunske vlade.

Razgovor, ki sva ga imela v atmosferi prijateljstva, polnega medsebojnega zaupanja, pomeni najsmrenejši začetek našega sodelovanja. Silno mi je žal, da mi čas, s katerim razpolagam, ne dopušča podaljšati obiska v Beogradu, kakor sem želel, in da ne morem doživeti zadovoljstva, da bi se nadaljevali našine razgovore, mislim pa, da nisva imela potrebe mnogo govoriti in da sva takoj ugotovila tudi na pospešitev nacionalizacije v drugih smereh. Zato se od njega ne pričakuje izboljšanje odnosov na primer do Madžarov. Prav gotovo pa ne v oni meri, ki bi se mogla imenovati preorientacija. Poskusi, doseči zblizanje med Malo antanto ter Madžarsko, ki se nadaljujejo v zadnjih dveh letih, težko da bi se spričo Gogovega nastopa stopnjevali k uspešnemu zaključku.

Končno je koristno, da se zavedamo, v kako veliki meri je politično vodstvo v Bukarešti vendarle odvisno od najvišjih faktorijev v državi, pa da bi se morala preorientacija izvršiti najprej tu, preden bi bilo mogoče resno govoriti o njej.

Na osnovi vsega tega treba Micescov poset v Pragi in v Beogradu inak oceniti kot važno afirmacijo dosedanje politike Rumunije kot demantičnega govornic, ki so se pojavile ob Gogovem nastopu.

popoln sporazum. Naši interesi in naša politika so dejansko tako intimno zvezani, da naši državniki nimajo potrebe po dolgih razgovorih za razumevanje in sporazume. Naše vdano in neomajno prijateljstvo s Češkoslovaško, naša zvestoba Mali antanti in naša volja, da uveljavimo vse naše sile za stalno ohranitev in utrjevanje tega čudovitega mednarodnega organizma, so prvi temelji naše politike, ki jo tako srečno izpopolnjuje Balkanska zveza, v katere krilu je naše sodelovanje s Turčijo in Grčijo rodilo dragocene uspehe. Za vsako izmed naših držav je veliko bodrilo spoznanje, da se sme popolnoma zaneesti na lojalno in zvesto sodelovanje druge v okviru svojih prijateljev in zvez, katerih pota streme k ohranitvi in utrditvi miru, polnega in obenem trajnega miru.

Ker smo na drugi strani trdno odločeni ohraniti naše prijateljske zveze z vsemi državami, posebno pa s svojimi sosedi, moremo nadaljevati, prežeti z medsebojnim zaupanjem, svojo pot k skupnemu idealu miru.

S temi čustvi dvigam čašo na zdravje Nj. Vel. kralja Petra II., na zdravje Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in članov visokega namestništva, za čimdalje večji napredek prijateljske in zavezniške Jugoslavije, na zdravje in srečo vaše ekselence.

V avdienci

pri Nj. Vel. kraljici

Po obedu v zunanjem ministristvu se je Micescu odpeljal zopet v rumunsko poslanstvo. Ob 16. ga je sprejela Nj. Vel. kraljica Marija na dvoru v posebni avdienci. Uro pozneje se je skupno z ministrskim predsednikom dr. Stojadinovićem pripeljal Micescu v Jugoslovnsko-rumunski klub, kjer so mu priredili zelo navdušen sprejem. Pozdravil ga je predsednik kluba vseučiliški profesor Zivojin Djordjević. Po kratkem razgovoru s prisotnimi člani kluba, sta se zunanji minister Micescu in ministrski predsednik dr. Stojadinović poslovila.

Drugi sestanek

Proti večeru sta imela v zunanjem ministristvu zopet daljši razgovor. Ob 19. je Micescu sprejel novinarje, in jim sporočil komunikacije o svojih razgovorih z dr. Stojadinovićem.

Rimski protokoli ostanejo

Konferenca v Budimpešti je ugotovila njihovo uporabnost tudi v novih razmerah

Budimpešta, 11. jan. g. Dopoldne in popoldne so se nadaljevala posvetovanja zastopnikov držav rimskega bloka. Popoldne je italijanski poslanik priredil svečano kosilo, zvečer pa bo banket in velik sprejem pri madžarskem zunanjem ministru. V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da so pri današnjih razgovorih razmotrili vsa vprašanja, ki so na dnevnem redu ter da so v vsakem pogledu doseženi zadovoljivi uspehi. Razgovori so pokazali, da se mehanizem rimskih protokolov lahko vporablja tudi v spremenjenih prilikah in da vodi vedno k prvotnemu cilju po miru in prijateljskem sodelovanju.

Praške informacije

Praga, 11. januarja. b. Posebni poročevalci »Lidovih Novin« iz Pešte domneva, da so se Italija, Avstrija in Madžarska zedinile na konferenci glede naslednjih točk: 1. Glede Društva narodov se stališče Avstrije in Madžarske navzlic italijanskemu izstopu iz te ustanove ne spremeni, ker smatratu obe srednjeevropski

Odhod iz Beograda v Zenevo

V rumunskem poslanstvu je poslanik Cadere zvečer ob 20. priredil intimno večerjo na čast zunanjemu ministru Micescu. Na večerjo so prišli tudi min. predsednik dr. Stojadinović, oba pomočnika zunanjega ministra in še nekateri višji uradniki zunanjega ministristva. Nekoliko pred polnočjo je rumunski zunanji minister Micescu s svojo soprogo in ostalim spremstvom odpotoval v Zenevo.

Uradni komunikacije

Uradni komunikacije, ki je bil izdan o beograjskih razgovorih, se glasi:

Pri obisku eks. Istrata Micesca v Beogradu 11. januarja je prišlo do podrobne izmenjave misli med dr. Stojadinovićem, predsednikom vlade in zunanjim ministrom kraljevine Jugoslavije in zunanjim ministrom kraljevine Rumunije, v katerih sta mogla oba ugotoviti svoje popolno soglasje glede vseh vprašanj, ki se tičejo razmerja med Rumunijo in Jugoslavijo, kakor glede na splošni politični položaj, posebno na sodelovanje obeh držav v okviru Male antante in Balkanske zveze. G. dr. Stojadinović in g. Micescu sta po končanih razgovorih izrekla vročo željo, da se tudi v bodoče nadaljuje to sodelovanje v istem duhu medsebojnega zaupanja in prijateljstva.

Micescova zahvala dr. Krofti

Praga, 11. jan. br. Ko je zapustil češkoslovaško ozemlje, je rumunski zunanji minister poslal zunanjemu ministru dr. Krofti brzojavko, v kateri se mu iskreno zahvaljuje za prisrčen in prijateljski sprejem, ki ga je bil deležen v češkoslovaški prestolnici, in izraža svoje zadovoljstvo, da se je njuno sodelovanje pričelo v tako ugodnih okoliščinah.

Postanek v Budimpešti

Budimpešta, 11. jan. AA. Rumunski zunanji minister Micescu se je snoči na vožnji v Beograd ustavil za nekaj časa v Budimpešti. Zastopnikom listov je pri tej priložnosti izjavil, da bi bil zelo zadovoljen, če bi pogajanja z madžarskim poslanikom v Bukarešti kmalu rodila edove.

Budimpešta, 11. jan. o. V tukajšnjih diplomatskih krogih je zbudila veliko pozornost izjava rumunskega zunanjega ministra Micesca, da je imel pred svojim odhodom v Prago dolg razgovor z madžarskim poslanikom v Bukarešti ter da bo začete razgovore nadaljeval takoj po svojem povratku, ker želi, da bi se tudi med Rumunijo in Madžarsko ustvarili dobri sosedni odnosi. Madžarski tisk komentira to izjavo z velikim zadovoljstvom in izraža upanje, da se bo želja Micesca kmalu uresničila.

Kitajski uspehi na severu

Kitajci so izvojevali važno zmago ter se znebili japonskega pritiska na železniško progo Tiencin—Pukov

Hankov, 11. jan. o. Centralna kitajska vlada je danes prvič izdala službeno poročilo o položaju na bojiščih, zlasti na fronti okrog Hangcova, ki je 120 milj južno od Sanghaja, ter vzdolž železniške proge Tiencin-Pukov, kjer so bile v zadnjih tednih najhujše borbe. V svojem poročilu vlada zatrjuje, da so kitajski protinapadi uspeli ter da se je vojna sreča končno obrnila v prilog Kitajске. Prvi veliki preokret je prinesla velika bitka za mesto Cining, ki je bila s kitajske strani dobro pripravljena. S to zmago je bil severni odsek na bojišču rešen nadaljnjega japonskega pritiska na železniško progo med Ciningom in Lunghajem. Kitajske čete preganjajo Japonce proti Tungčangu.

Druga kitajska vojska, ki ji je grozila obkolitev pri mestu Tenhsi, se je prav tako rešila japonskega obroča in izvršila uspešno protiofenzivo. Ta vojska izvaja sedaj hud pritisk na japonske položaje vzdolž železniške proge Tiencin-Pukov v smeri proti Čouhčenu. Padec tega mesta pričakujejo vsak čas. Te uspehe je dosegl kitajska vojska ne samo zaradi tega, ker je dobila znatna ojačenja, marveč tu-

di zaradi dobro organizirane gverilske vojne, ki jo vodijo posebni oddelki v zaledju japonskih čet od severne obale Rumene reke do bojišč okrog Cininga.

Še pet letnikov na Japon-skem mobiliziranih

Tokio, 11. jan. v. Seja državnega sveta se je pričela danes ob 14. na dvoru. Predsedoval je osebno mikado. Uradna agencija »Domei« poroča, da so bili potrjeni vsi sklepi vlade, ki streme za tem, da se popolnoma zatre protijaponski režim maršala Čangkajskega. V zvezi s tem so bili sprejeti tudi sklepi političnega in vojaškega značaja za dosego tega cilja. Med drugim je bilo sklenjeno, da se podaljša kadrovski rok za vojsake od 18 na 24 mesecev, za rezervne oficirje pa od enega na dve leti. Razen tega je bila sklenjena mobilizacija nadaljnjih petih letnikov rezervistov, ki bodo takoj odpotni na kitajska bojišča. Sprejeti so bili tudi sklepi finančnega značaja, ki naj omogočijo financiranje vojne na Kitajskem.

Knez namestnik v Atenah

Razgovori s predsednikom grške vlade — Počastitev spomina padlih grških borcev

Atene, 11. januarja. AA. Danes točno polnočno je Nj. Vis. knez namestnik Pavle položil na spomenik grškega neznanega junaka lovorjev venec s trakom v jugoslovskih državnih barvah. Na traku je napisano: Grškemu neznanemu junaku — knezu namestniku Jugoslavije. Bataljon gardistov z zastavo in godbo na čelu je izkazal čast Nj. Vis. knezu namestniku. Pri njegovem prihodu so kneza sprejeli šef protokola Masofulos v imenu predsednika vlade Metaxa, načelnik Argiropoulos v imenu prosvetnega ministra, polkovnik Kafesias v imenu vojnega ministrstva in jugoslovanski poslanik Lazarević, z uradnim poslanstvom. V spremstvu kneza namestnika so bili dvorni ministri Antić, prvi adjutant Nj. Vel. kralja general Hristić, grški general Jalistra, ki je dodeljen knezu namestniku za čas njegovega obiska na Grškem. Ko je knez polagal venec je godba zaigrala jugoslovensko in grško himno. Okoli spomenika se je bila zbrala velika množica, ki je dolgo in pri-

srčno pozdravljala kneza namestnika. Atene, 11. januarja. AA. Včeraj popoldne je imel Nj. Vis. knez namestnik Pavle v salonih kraljevskega poslanstva v Atenah o priliki obeda, ki sta ga njemu na čast priredila jugoslovanski poslanik Lazarević in njegova gospa, nazadnje daljši razgovor s predsednikom grške vlade Metaxasom. Svoji Nj. Vis. knez namestnik Pavle na dvoru ponovno sprejel g. Metaxasa v avdicionu, ki je trajala celo uro. Razgovori so se obakrat nanašali na vsa vprašanja, ki v enaki meri zanimajo obe prijateljski državi. Knez namestnik in predsednik grške vlade sta ob tej priliki ugotovila popolno skladnost stališč obeh držav glede omenjenih vprašanj.

Po tej avdicionu, ki je napravila na predsednika grške vlade očitno nepozaben vtis, je Metaxas že ponovno ob raznih prilikah poudaril, kako zelo ljubeznivo ga je sprejel knez namestnik in kako zelo zadovoljen je z razgovori, ki jih je imel z njimi.

Proračun za naše ceste

Ekspeze gradbenega ministra Stošovića pri proračunski razpravi v skupščinskem finančnem odboru

Beograd, 11. januarja. AA. Predsednik finančnega odbora Miloje Rajaković je otvoril današnje seje finančnega odbora ob 10. Ko je tajnik odbora Vlado Kazimirović prečital zapisnik prejšnje seje, je predsednik Rajaković sporočil, da je dobil dopis od člana finančnega odbora poslanca Nikole Kabalina, da je izstopil iz kluba jugoslovskih narodnih poslancv in da zato odstopa kot član finančnega odbora, na njegovo mesto pa pride njegov namestnik Milan Vukićević. Finančni odbor je sprejel to na znanje. Nato je prešel odbor na dnevni red. Predsednik je dal besedo gradbenemu ministru Dobroviću Stošoviću, ki je podal ekspeze. Njegov ekspeze je večina finančnega odbora sprejela s ploskano. O proračunu gradbenega ministrstva so nato govorili inž. Acim Popović in dr. Djordje Marković, za Pavle Matić, Mita Dimitrijević, Voja Lazić in Milan Vukićević pri.

Prihodnja seja bo jutri popoldne ob 16.30.

Gradbeni minister Dobrović Stošović je v svojem ekspezu med drugim izjavil: Pred vami leži predlog proračuna gradbenega ministrstva za leto 1938/39. Izdatki v tem proračunu streme v glavnem za to, da se zagotovi redno vzdrževanje že obstoječih gradbenih objektov, zneski za nove zidave so pa skoraj neznatni. Iz tega pa ne gre sklepati, da bo državno gradbeno delovanje zamrlo. Gradbeno ministrstvo ima že zdavnaj izdelan program bodočih javnih del, toda za izvršitev tega programa so potrebna znatno večja finančna sredstva, kakor jih morejo dati redni proračunski dohodki. Ta program javnih del podrejenega ni resora se da v glavnem spraviti v tri velike skupine:

1. Gradnja modernih in solidnih cest in preuređitev obstoječih cest za motorizirani promet, ki od dne do dne bolj narašča.
2. Hidrotehniška dela za meliorizacijo in asanacijo zemljišč. Ne morem zamuditi te priljubljenosti, da ne bi ugotovil, da je od uspešne in obsežne izvedbe teh del odvisno naše bodoče splošno gospodarsko blagostanje, posebno glede na čedalje večji prirastek kmetijske prebivalstva. So celi kompleksi, ki so stalno in po več mesecev na leto pod vodo in skoraj vsako leto v nevarnosti pred katastrofalnimi poplavi. Ti predeli se v bodoče ne smejo za dolgo pustiti v takem stanju. Prav tako pa se mora popraviti tudi današnje stanje brezvodnih krajev, katerih razvoj in napredek ni sta možna brez preskrbe z vodo.
3. V tretjo skupino spadajo dela, ki so v zvezi s pridobivanjem in razdelitvijo

elektrike pridobljene z vodno silo. Naše reke predstavljajo veliki rezervar energije, ki stoji neizrabljen.

Naša naloga je, da neprestano proučujemo vse novosti in izume tehnike, če hočemo dobiti boljše, modernejšje, popolnejše in cenejše objekte v naši državi. Toda dokler ne bomo vrednotili finansiranja novih javnih del uređili na trajnejši in načrtni podlagi — v ta namen sem že izdelal potrebni zakonski osnutek — si moramo prizadevati z vsemi silami, da obvarujemo propadanja vsaj tisto, kar smo si do sedaj s težavami priborili, kajti na nove zidave ne moremo niti misliti, če ne moremo že obstoječih stavb ohraniti v zdravem stanju. Na tej osnovi temelji tudi ta proračunski predlog, o čemer se boste tudi sami prepričali.

Predmet proračuna gradbenega ministrstva za leto 1938-1939 znaša brez investicijskih izdatkov ostalih ministrstev 215 milijonov dinarjev. V primeri s proračunom, ki je danes v veljavi, kaže ta proračunski predlog zvišanje za 41 milijonov Din. Od tega povečanja gre za osebne izdatke 4, za upravne izdatke 2, za ceste in mostove 32, in (izredni izdatki) za hidrotehniška dela 2,5 milijona dinarjev itd. V prihodnjem proračunskem letu bo treba vzeti v službo 20 novih inženjerjev, 40 tehnikov, 12 cestnih nadzornikov in 88 stalnih cestnih delavcev.

Sedanji proračunski predlog posveča posebnopozornost ohranitvi in popravilu cest in mostov. Poleg treh tehniških odsekov za trasiranje državnih cest Kragujevac — Paraćin, Niš — Paraćin in Sremska Mitrovica — Banova Jaruga, ki bodo funkcionirali vse prihodnje proračunske leto, se ustanove še trije terenski tehniški odseki, in sicer za dele Banova Jaruga — Dugo Selo — Samobor in za Novo mesto — Ljubljana, ker je neobhodno potrebno, da se tudi za ostali del državnih cest Beograd — Zagreb — Ljubljana o pravem času pripravijo elaborati. Tudi se bo ustanovil terenski tehniški odsek za projektiranje državnih cest Veliko Gradište — Golubovac — Donji Milanovac — Kladovo, ki je zelo pomembna za naš tujski promet. Omrežje državnih cest meri 19.250 km. Sedanji proračun je odobril za redno vzdrževanje državnih cest povprečno 10.000 Din na kilometer.

Jasno je, da vsem potrebam ni bilo moči v celoti ustreči, toda glede na državne finance in na državne dohodke, ki se smejo prihodnje proračunske leto pričakovati, smo šli do skrajnih meja pri določevanju kreditov za posamezne vrste del. Zato vas prosim, gospodje poslanci, da izvolite proračunski predlog podrejenega mi resora za leto 1938-1939 v celoti sprejeti.

bom zadovoljen, bom zahteval spremembo.

Glede politike napravim židom je kralj Karol izjavil: Židovski vprašanje je glavni faktor v položaju. Ni mogoče zanikati, da vlada med narodom močno antisemit-sko razpoloženje. To je staro vprašanje same zgodovine. Ukrep, ki bodo podvezeli, slone na načelu, da je treba izvesti revizijo rumunskega državljanstva židov, ki so prišli v Rumunijo po vojni. Oni židje, ki žive v Rumuniji še iz prejšnje dobe, ne bodo preganjeni. Glede prvih pa je narodno razpoloženje takšno, da ne moremo dati političnih pravic vselencem. V tem pogledu se inozemstvu ni treba nič bati. Ne bomo surovi. V tem kakor v drugih vprašanjih se postavljajo za mene vprašanje, ali naj bom gluhi za splošno mišljenje države ali naj mu sledim. Ako mu sledim, postopam demokratično. Glede bodočnosti pa bodo vse moje odločitve zasnovane samo na tem, kar bom smatral, da je najboljšje za mojo državo in za moj narod.

Aretirani škofi v Rusiji

Riga, 11. januarja. b. Po semkaj dospelih poročilih iz Moskve je sovjetska policija v zvezi z intenzivno brezbožno propagando aretirala večje število pravoslavnih duhovnikov, katerim očita, da so sovražniki države, izdajalci, ovaduh in saboterji. Med aretiranimi so med drugim: moskovski metropolit Vizirijon, bivši vodja tako zbrane žive cerkve metropolit Vitalij, nadškof Pitirim, ter škofi Pulevski, Vetroški in Maslevski. Na pristojnih mestih trde, da je v zaroto pravoslavne duhovščine proti državi zapleten tudi metropolit Sergei, sedanji ruski patriarh. Sovjetsko časopisje trdi, da so vsi ti duhovniki azeri neke trockistične organizacije v inozemstvu.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Beleške

Odlikovanje odličnega znanstvenika

Z ukazom kr. nameštništva je bil odlikovan z redom sv. Save 1. stopnje zagrebški vseučiliški profesor dr. Laza Popović, predsednik društva sv. Save v Zagrebu. Dr. Popović je znan sokolski delavec, naš nacionalni omladinu pa je drag kot eden najboljših prijateljev in zaščitnikov nacionalne mladine v Zagrebu. Pod njegovim vodstvom delujejo preko počinke tudi dijaške delovne čete. Ponovno se oglašajo z ideološkimi članki tudi v glasilu jugoslovanske akademске omladine »Naši misli«.

„Obzor“ veže otrobe

Zagrebaški »Obzor« je zopet enkrat objavil dolg članek proti JNS. To pot potegreva staro kašo o dvoilčnosti jugoslovenske politike JNS. Po njegovem mnenju so namreč iskreni pristaši jugoslovenske nacionalne politike samo hrvatski člani JNS, dočim so pa Slovenci in Srbi v prvi vrsti Samoslovenci in Samosrbi. »Peter Živković na eni in dr. Kramer na drugi strani nista nikoli poskušala oživotvoriti jugoslovanske ideologije med svojimi srbskimi, odnosno slovenskimi pristaši. Njima služi jugoslovenstvo samo za izvozno blago v hrvatske kraje. Srbska in slovenska skupina JNS še nikoli nista niti pomislili na to, da bi pojugoslovenili narodno življenje Srbov in Slovencev.«

»Obzor« tudi hudo zamerja stališče slovenskega dela JNS do »Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani«. Začuden vprašuje, kako je mogoče spraviti v sklad jugoslovanski program JNS z zahtevu po čim bolj popolni izgraditvi slovenske narodne individualnosti. Prav tako ne more razumeti zagrebški starina, da slovenski JNS-ovci še vedno izdajajo »Slovenski narod«.

Odgovarjati na »Obzorovo« vezanje otrobov bi bilo pač odveč. Svetovali bi mu samo, če mu je že res na stara leta odmerjena kot največja naloga intrigirati proti JNS, naj si pribavi neke program JNS ter ga vsaj enkrat temeljito prečita. Ko bo to storil, potem se bomo pa naprej menili z njim o jugoslovanski, hrvatski in, če hoče, tudi slovenski politiki.

Homatije v Ljotičevem taboru

Poročali smo o zopetni osamosvojitvi nekdanje jugoslovanske akcije, ki je zadnja leta sodelovala v okviru Ljotičevega »Zborac«. Sedaj objavlja beograjska »Politika« izjavo osrednjega vodstva »Zborac«, da ni moglo imeti vodstvo bivše Jugoslovanske akcije nobene seje v Zagrebu, ki bi bila obvezna za člane Jugoslovanske akcije. To pa zato, ker je velika večina članov bivšega vodstva Jugoslovanske akcije bojkotirala sejo. Od 35 članov bivšega odbora je prisostvovala seji samo 11 članov, ki niso mogli polnopravno nicesar sklepati, najmanj pa še o kakem izstopu članov Jugoslovanske akcije iz »Zborac«.

Zakaj se JRZ ne more pogoditi z dr. Mačkom

V nedeljo je bila v Novem Kneževcu v Vojvodini konferenca JRZ za Gornji Banat. Glavni govornik je bil minister za poljedelstvo Stanković, ki je razpravljal o akciji za sporazum in za rešitev hrvatskega vprašanja. Dejal je med drugim, da »se je dr. Stojadinović iskreno trudil doseči sporazum z Hrvati. Predsednik vlade pa ni mogel sprejeti tak sporazuma, kakor si ga je želel dr. Maček in to zaradi interesov državnega in narodnega edinstva. Žal je beograjska združena opozicija šla preko vseh teh pomislekov in v obema rokama sprejela sporazum tak, kakor ga je zahteval dr. Maček. Sporazum, kakor ga je podpisala združena opozicija pa Vojvodina ne odobrava in nikdar ne bo šla po potih, ki jih on predvideva.«

Znamenje časa?

V nedeljo so bile v Preku občinske volitve. Postavljena je bila samo lista HSS. Volilo je 1200 volilcev od 2100 vpisanih. Razmeroma malo udeležbo pripisujejo temu, da je mnogo občanov odsotnih, ker so zaposleni na ladjah in v notranjosti države. Radičević pa priznava, da je bilo opažati med kmeti neko tiho agitacijo za abstinenco pri občinskih volitvah.

Posvetovanja srbijanske združene opozicije

Odkar se je vrnil v Beograd g. Božidar Vlačić, ki se je bil v imenu srbijanske združene opozicije posvetoval v Zagrebu z dr. Mačkom o taktiki pri senatorskih volitvah, se beograjski šefi združene opozicije sestajajo dan za dnevom in razpravljajo o situaciji. Iz neznanih razlogov so ti sestanki, ki so bili doslej po navadi v stanovanju Ljube Davidovića, sedaj vršijo v stanovanju Joce Jovanovića. Napram novinarjem so udeleženci beograjskih posvetovanj do skrajnosti rezervirani in nečesto dati nikakih izjav o vsebini svojih razgovorov. Ve se le to, da srbijanska združena opozicija slej ko prej vztraja na sklepu, da se volitev v senat ne bo udeležila.

Banovinski odbor JNS za vrbasko banovino

V nedeljo so se sestali v Banjaluki člani banovinskega odbora JNS za vrbasko banovino. Konferenci je predsedoval predsednik banovinskega odbora Djoka Koljević. Na konferenci so med drugim izdelali program za celo vrsto novih shodov in konferenc širom banovine. V imenu vodstva JNS je prisostvoval konferenci narodni poslanec dr. Srpo Vukanović, ki je poročal o političnem položaju.

Organizacija nacionalne mladine v krškem srezu

V Kostanjevici na Krki je bila v nedeljo ustanovljena krajevna organizacija JNS. V prostorih Bučarjeve gostilne se je zbralo lepo število naprednih fantov in mladih mož, ki so se jim pridružili tudi zastopniki starejših »somišljenikov«. Predsednik pripravljene odbora France Kržičnik je toplo pozdravil vse navzoče, posebej pa se nar. posl. Mravljeva in odposlanca banovinskega odbora OJNS Juvana. Ta je v toplih besedah orisal cilje in naloge političnega pokreta nacionalne mladine. Opozarjal je posebno na dolžno-

Previranje na Hrvatskem

Pripravlja se nova politična organizacija?

Beograjsko »Vreme« poroča iz Zagreba, da v tamošnji politični krogih zadnje čase krožijo glasovi, da se pripravlja ustanovitev »Hrvatske avtonomistične stranke«, odnosno »Hrvatske narodne stranke«. Stranko bi organizirali gotovi politiki, ki danes sodelujejo v hrvatskem narodnem pokretu, a niso zadovoljni s politikom dr. Mačka in vodstva KDK. Ljudje, o katerih trdijo, da sodelujejo pri tej zasnovi, odobljajo vsako pojasnilo o tem, koliko odgovarjajo te vesti resnici.

O tej zadevi razpravljajo v zadnji številki tudi organ sarajevskega nadškofa dr. Savića »Katolički tjednik«, ki podpira in zagovarja dr. Mačkovo politiko. Po informacijah »Katoličkega tjednika« se poslednje čase mnogo govori o neki politični akciji, pri kateri naj bi sodelovala tudi skupina hrvatskih katoličanov. »Bila bi to neka nova fašistična stranka, ki bi sodelovala v Ljotičem (?) ali pa z JRZ ter bi služila kot protitež hrvatskemu narodnemu pokretu. Vsekakor je ta zadeva zelo pereča in to brez ozira na morebitne pozitivne posledice. Politični položaj postavlja to vprašanje neprestano na dnevni red. V vladi sodeluje velika skupina slovenskih katoliških politikov, med katerimi so tudi duhovniki in ministri. Razumljivo je, da bi bilo tem ljudem zelo drago, če bi dobili še zaveznike in somišljenike iz Hrvatske in to tem bolj, ker bi bilo to samo nadaljevanje nekdanjega sodelovanja na osnovi cele koncepcije o vlogi in metodi katolištva v javnem življenju.«

»Hrvatska straža« odgovarja organu sarajevskega nadškofa, da piše »dokaj smešno« in da stoje hrvatski organizirani katoličani »na strogo nadstrankarskem stališču«. »Skupino, ki jo zastopamo mi v našem listu, zanima samo borba hrvatskega naroda kot takega ter nima nikakih zvez s katerokoli politično organizacijo. Z indignacijo zavračamo trditve »Katoličke-

ga tjednika«, da obstoji med nami v Zagrebu kakšna politična akcija.«

»Hrvatski dnevnik« dostavlja k tej temi »Hrvatske Straže«, da ni pooblaščen govoriti v imenu organiziranih hrvatskih katoličanov, katerih velik del sodeluje v Mačkovem pokretu. »Hrvatska Straža« se grdo vara, če misli, da se ji bo posrečilo z neko nadstrankarsko opredelitvijo hrvatskih katoličanov izvesti iz vrst HSS katoličane, ki so organizirani v raznih verskih in katoliških prosvetnih organizacijah. Ta društva se res ne morejo in ne smejo baviti z dnevnim politikom. Nihče pa ne more braniti njihovim članom, da aktivno sodelujejo v politiki. Nadstrankarsko opredelitev prepuščaj »Hrvatski Straži«, ki ne stoji samo izven strank, nego tudi izven Katoličke akcije, kakor je nedavno morala sama priznati.«

»Vreme« zaključuje svoje poročilo o pripravah za osnovevanje neke nove hrvatske politične stranke, »da ostali ljudje, ki prihajajo iz pošte, molče. Sigurno je samo to, da se sistematično oddaljujejo od službene vodstva HSS in da so vse bolj zainteresirani na politiki Kmetstvo demokrati-ske koalicije.«

Končno napoveduje »Vreme«, da bi tvorila jedro nove stranke inteligenca ter meščanstvo. Pri tem bi mogla računati tudi na pomoč onih kmetov, ki so udarjeni zaradi gospodarske politike raznih ustanov, kakor je n. pr. »Gospodarska sloga«.

Koliko odgovarjajo informacije »Vremena« resnici, bo pokazal razvoj dogodkov. Gotovo pa je, da se vrši v okviru dr. Mačkovega pokreta veliko previranje in da je cela vrsta znamenj, ki kažejo, da ne bo mogoče več dolgo držati vse pod eno streho in da je bil dr. Maček, ko je dejal, da imajo Hrvati sto let časa čakati na rešitev hrvatskega vprašanja, morda le nekoliko prevelik optimist.

Z bojišča pri Teruelu

Boji okrog Teruela se nadaljujejo, na drugih frontah pa ni nobenih sprememb

Barcelona, 11. jan. AA. Vojno ministarstvo je objavilo, da so vladne čete zboležale svoje postojanke v odkusu pri Muel de Teruel. 19. vladni armijski zbor se prodira in ni nikjer naletel na odpor sovražnika. Na drugih frontah ni bilo nič posebnega.

Odkritje zarote proti republikanski vladi

Bilbao, 11. jan. AA. Republikanske radijske postaje objavljajo poročilo glavnega ravnatelja španske policije, ki pravi, da je policija odkrila veliko zaroto proti republikani. V zvezi s to zaroto so v Madridu, v Valenciji, Barceloni in drugih mestih zaprli mnogo oseb.

Iz Francovega tabora

Salamanca, 11. jan. AA. Svoje nacioli-stično vojo poročilo pravi: Bitka pri Teruelu se nadaljuje. Odbili

Polkovnik Koc odstopil

Varšava, 11. januarja. b. Polkovnik Koc, vodja tabora nacionalne unije, je neopričakovano odstopil in prepustil svoje poslednje generalu Stanislawu Skwarczinskemu. Kot vzrok svojega odstopa navaja polkovnik Koc svoje slabo zdravje, ki mu ne dopušča, da bi se z vsemi silami posvetil organizaciji fronte nacionalne unije. Njegov naslednik, ki je 50 let star, je znan izza bojev za poljsko samostojnost, ko je pripadal raznim ilegalnim organizacijam. Med svetovno vojno je služil kot poljski legionar in se je kasneje izkazal v bojih proti boljševikom.

Aretacije v Franciji

Pariz, 11. januarja. b. Veliko senzacijo je danes zbudilo priznanje nekega inženjerja iz Clermont Ferranda, ki je bil pred časom aretiran v zvezi z znano afero ilegalne organizacije CSAR, da je on izvršil atentat v Zvezdni četiri Pariza. Navedel je tudi imena dveh soudeležencev, inž. Meteniera in Moreaua de la Mousse, ki sta bila kot člana CSAR-a tudi aretirana. Notranji minister Dormoy je v tej zvezi novinarjem izjavil, da so organizirali atentat na delodajalski dom v Parizu ljudje, ki so se izdajali za patriote, samo zato, da bi sum obrnili na levičarske elemente.

Nov japonski poslanik v Berlinu

Berlin, 11. jan. AA. Kancelar Hitler je dopoldne sprejel novega japonskega poslanika Sigenoja, ki mu je pri tej priliki izročil lastnorodno mikadovo pismo o odklonu grofa Mušakaja in svoje poslaniške poverljivosti.

Velik požar v Kotoribi

Kotoriba, 11. jan. o. Včeraj popoldne je iz doslej še nepojasnjenega vzroka nastal požar v veliki parni žagi tvrdke Ivan Radek. Kljub temu, da so prihiteli na pomoč vse gasilske čete iz bližnje in daljne okolice ter iz Čakovca, podjetja niso mogli rešiti. Posrečilo se je le z težavo, da so preprečili razširjenje požara na druge objekte. Zaga, strojnica in veliko skladišče lesa so postali žrtev plamenov. Škode je več milijonov. O vzroku požara je uvedena preiskava. Podjetje je bilo zavarovano.

sti, ki čakajo mlado generacijo v našem javnem življenju.

Po bodrinem pozdravnem nagovoru predsednika sreske organizacije OJNS za krški srez Ivana Vanica je bil izvoljen prvi odbor kostanjevške krajevne organizacije, s predsednikom Emilom Polovičnikom in tajnikom Francetom Kržičnikom na čelu. Iskreno pozdravljen od vseh navzočih je končno spregovoril o politični situaciji se nar. posl. Milan Mravlje.

Češka novinarja med slovenskimi tovariši

Ljubljana, 11. januarja. Odlučnima predstavnikoma sodobnega češkega slovstva, pesniku Josef Hori in romanopiscu Karlu Novemu, ki zavzemata obenem ugledna mesta v češkem novinarstvu, je ljubljanska sekcija Jugoslovenskega združenja priredila nočof v salonu restavracije pri cinkoletu prijateljski večer, ki so se ga poleg članov sekciješkega odbora udeležili tudi zastopniki vseh udeležencev naših dnevnikov. Predsednik sekcije JNU, glavni urednik Stanko Vranč, je v imenu slovenskih novinarjev izrekel uglednima tovarišema iz bratske češkoslovaške republike iskreno dobrodošlico. Za njegovo pozdravno besedo sta se toplo zahvalila pisatelj Novy in pesnik Hora, ki sta v svojih izjavah obenem tudi odarila pomen skupnega dela jugoslovenskih in češkoslovaških novinarjev za boljši prospek slovenskih narodov. Nekaj zanimivih spominov na dobo, ko so slovenski in češki novinarji pred vojno gradili temelje svojih stanovskih organizacij in s tem ustvarjali prve pogoje uspešni borbi za narodno osvoboditev, je dodal ravnatelj Pustoslemšek. Prijateljski sestanek, na katerem so slovenski novinarji, zlasti še delavci z literarnega in kulturnega polja med njimi, navezali žive, sveže stike s dvema najodličnejšima predstavnikoma sodobnega češkega slovstva in novinarstva, je zaključil poslovanje ljubljanske sekcije JNU Prunk s svojim »Staročkom«.

Popravilo zagrebške katedrale

Zagreb, 11. jan. o. Sreška banovina je poklonila 800.000 Din za popravilo zagrebške katedrale. Finančno ministarstvo je to odobrilo.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročilo: Nad vso Evropo vladala depresija z več središči. Hladno vreme s toploto okoli —6 stopen je v srednji Evropi in v vzhodnem delu Balkanskega polotoka. Hud mraz je v Rusiji in nad Skandinavskim polotokom. V zahodni in južni Evropi se giblje temperatura okoli +4 C. Na vsej celini prevladuje oblačno vreme z nekaj snega v Nemčiji in Rusiji in z dežjem v zahodni Evropi. V Jugoslaviji je oblačno z dežjem ponekod v vzhodni polovici. Razjasnilo se je na zahodu, kjer so jutranje megle, posebno v savski in dravski dolini. Toplota se je dvignila v vzhodni polovici in padla na zahodu. Najnižja Zaječar —10, najvišja Mostar 14 C.

Zemunska vremenska napoved: Nekoliko se bo ohladilo. Pretežno oblačno v vsej državi z nekaj jutranje megle v dolinah in kotlinah. Ponekod utegne biti nekaj neža in snega na zahodu.

Zagrebška: Porast temperature, deževno.

Dumaška: Spremenljivo, oblačno, ponekdi južno, ponekdi mraz.

Naši kraji in ljudje

Posebno najvišje odlikovanje našega nacionalnega dijaštva

Ljubljana, 11. januarja. Slovanski večer, reprezentativna vsakoletna prireditev Jugoslovanskega narodnega akademskoga društva Jadrana, ki bo v soboto 15. t. m. v prostorih sokolskega Tabora, bo letos deležen posebnega najvišjega odlikovanja.

Nele da je, kakor vsako leto, tudi letos Slovanski večer pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II., marveč bo zastopani na prireditvi celotni kraljevski dom. JNAD Jadrana je prejel od g. ministra dvora akt, v katerem se mu sporoča, da bo kraljevski odposlanec prisostvoval Slovanskemu večeru v imenu Nj. Vel. kralja, Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in vsega kraljev-

skega doma. Naše nacionalno dijaštvo je sprejelo to obvestilo z globoko hvaležnostjo kot dokaz, s kakšnim priznanjem spremlja kraljevska rodbina delo in napredek našega dijaštva.

Letos obeta biti tradicionalna prireditev JNAD Jadrana posebno sijajna. V prostorih (arena Narodnega doma) se vsak dan javljajo številni reklamanti za vabilo.

Kakor smo izvedeli, bo vršil na Slovanskem večeru dolžnost odposlanca Nj. Vel. kralja, Nj. Visočanstva kneza namestnika in kraljevstvega doma komandant dravske divizije, g. divizijski general Laza R. Tonic.

Brezposelnim obljubljen podpora in delo Množica bednih se je včeraj zbrala pred bansko palačo

Ljubljana, 11. januarja. Včeraj smo poročali, kako se je zbralo okrog 150 brezposelnih delavcev pred mestnim magistratom in na hodnikih pred magistratnimi uradi, da pri predsedniku mestne občine zaprosijo za delo in podporo. Predsednik dr. Adlešič je bil odsoten, in ker jim je tudi magistratni direktor lahko nudil samo nekaj najskromnejših izgovorov, so se prosilci odločili, da se danes napotijo na bansko upravo.

Okrog 11. se je pred bansko palačo na Bleiweisovi cesti v resnici zbrala velika množica brezposelnih delavcev, med njimi največ družinskih očetov, ki so si v burnih medsebojnih razgovorih razkladali, kako pomankljivo je organizirano socialno skrbstvo v Ljubljani. Med njimi je bil n. pr. rednik sedemčlanske družine, oče šestih nedoraslih otrok. Brez dela je ostal vsa zima, in ko je šel od Poncija do Pila-
ta prosit podporo, je za vso družino nabral tele dobrote: četrť kg salame, ki mu jo je poklonila neka zasebna dobrodela ustanova.

Družinski oče mučenik transmisije Tragična smrt Ivana Grabnarja v Zagorju

Zagorje, 11. januarja. Danes popoldne so pripeljali iz ljubljanske bolnišnice truplo ponesrečenega rudniškega zagorjca Ivana Grabnarja, ki se je preteklo soboto smrtno ponesrečil. Grabnar je bil iz napredne, znane rodbine, doma iz Motnika. Pri rudniku je bil zaposlen kot žagar že 23 let. Pred nekaj leti si je v Podlipovcu ob banovinski cesti iz Zagorja v Trojane postavil svoj novi dom.

Ko je preteklo soboto popoldne prišel na delo, je kakor običajno ob 14. uri pogljal motor. Pri tem je najbrž popravil transmisijski jermen, pa ga je tako imenovana vela zgrabila za obleko. Gonilna sila ga je čedalje bolj stiskala in ga vrtele naokrog, da je butal z nogami ob steno in tla. Ko so padli z njega zadnji kosi obleke, ga je vrglo stran. Delavca Bukovšek in Hudomal sta edina bila nekje v bližini in sta čula ropot in tudi vpitje na pomoč, vendar sta gledala in sledila v drugo smer. Šele čez čas sta stopila h gonilnemu motorju in opazila Grabnarja gola prav blizu motorja. Seveda sta hitro ustavila motor in poklicala zdravnika dr. Kajzelja. Žal je bila prava pomoč izključena, saj je bilo več ko pol života popolnoma zbitega in modrega od udarcev, zlomljena so bila rebra, roka in noga.

Pozdrav v Beograd

V Beogradu, Gajeva ulica 6, bo praznovala danes 70-letnico ga. Marija Benedikova, vdova po nadučitelju Dragu Benediku. Moža je izgubila pred štirimi leti in bridka izguba je našla pravo uteho šele pred letom, ko se je blaga mati preselila k svojemu sinu Stanku. Za njo pa je ostal v Ljubljani in zlasti se v Štepanji vasi najljepši spomin. S hvaležnostjo se je spominjala nešteti neimenovani, katerim je dobra gospa sleherni leto za božičnico priskrbela marsikaj lepšega in koristnega. Bila je ena najnajtežjih med številnimi Kolašicami, ki se je venomer trudila, da bi siromašnim ublaževala udarce usode.

Doma iz ugledne Saksove družine v Medvohah je bila vzgojena k vsemu dobremu in je z gledom v svoji družini sledila vse življenje. Znanja je tudi kot odlična pevka, saj slove Saksovi še danes kot odlična pevka marsikaj lepšega in koristnega. Bila je ena najnajtežjih med številnimi Kolašicami, ki se je venomer trudila, da bi siromašnim ublaževala udarce usode.

Knjižni dar francoske republike

Ljubljana, 11. januarja. Zunanje ministrstvo francoske republike se je nedavno obrnilo na našo univerzo s ponudbo, da stavi njenim institutom in drugim znanstvenim zavodom na razpolago francoske leposlovne in znanstvene literature v skupni vrednosti 100.000 frankov in v poljubni izbiri. Rektorat univerze je velikodušno ponudbo z veseljem sprejel in nedavno so prišle že prve pošiljke iz Pariza, ki pomenijo za seminarje našega vseučilišča, za državno študijsko knjižnico in za druge znanstvene korporacije izredno bogatitev. Plemenita gesta francoske vlade je toliko večjega pomena, ker se v današnjih časih v zmerom večji meri uveljavljajo v mednarodnem življenju običaji, ki slone na puhli zunanji sili in oblasti, francoski narod pa je s tem svojim darilom izpričal, da je za njegovo sodelovanje z drugimi narodi odločilna predvsem kulturna, duhovna vez.

Rudarji gredo v Francijo

Zagorje, 11. januarja. V ponedeljek ponóči je odpotovala prva skupina naših rudarjev v Francijo. Morali so najprej v Zagreb k ponovnemu zdravniškemu pregledu. Tam so prenočili, danes popoldne pa so odrinili za boljšim kosom kruha čez mejo. Zbrana je že nadaljna večja skupina, ki pa bo odpotovala v manjših grupah pozneje. Tudi v Belgijo bodo kmalu odrinili nekateri naši rudarji, čim prispe od tam sporočilo.

Seveda pa vsi, ki so se prijavili, ne bodo vpoštevani. Odredba določa, da mora vsakdo imeti žiranta, ki v primeru vrnitve iz tujine plača vožnjo in drugo, kar je v zvezi z odhodom v Francijo, v skupni vsoti 1.200 din. Marsikateri naš rudar, ki bi rad odrinil v Francijo, ni mogel dobiti dobrega človeka in mora tako za enkrat ostati doma. Toda marsikateremu izmed teh je prav dobrodošla nujna časna zaposlitev v domačem revirju. V soboto je namreč prišlo povelje od generalnega ravnatelja TPD iz Ljubljane, naj zagorski rudnik takoj sprejme več rudarjev. Tako je kisovski obrat takoj v soboto sprejel 36 delavcev, ki so včeraj, v ponedeljek, že veseli odšli na delo. Kakor se čuje, pridobiva družba že vse premalo premoga, da bi lahko sproti popolnoma zadostila številnim naročilom od strani industrije, zasebnikov in železnice. Huda zima je torej pripomogla nekaterim do zaslužka. Naj bi tako ostalo tudi naslednje toplem valom, ki prodirajo tudi v črni revir.

Lastni dom je podrl

Ponikve, 11. januarja. Zidarski mojster Ferdinand Sitar je stanoval v prijazni hišici poleg kolodvorca v Ponikvah pri Trebnju. Hišica je bila last g. Josipa Zafrana, ki je na glasu bogataša. Že od početja je med obema možema vladalo nasprotje. Baje so temu dali povod Sitarjevi otroci, ki so po nesrečnem naključju zažgali Zafranov kozolec, napolnjen z otavo, pod njim pa se je sušilo tudi precej lesa, ki je bil last Ferdinanda Sitarja. Les je dobil Sitar od ljudi, da bi si z njim postavil hišico. Do še hušjih preprirov je prišlo jeseni, ko Sitarjeva žena ni hotela pasti Zafranove živine, češ da je nastopilo prehladno vrme. Sitarjevi niso plačevali najemnine, zato pa je Sitarjeva žena bila obvezana krmiti živino in jeseni bi jo morala pasti.

Spori so privedli tako daleč, da je Zafran postavil Sitarja in njegovo družino na cesto. V prvem snegu si je Sitar postavil lesezo kolibo, saj mu je nekaj lesa še ostalo od požara. V bomo zgradbo se je preselil s svojo družino. Ko je pritisnil mraz, je vsa družina zmrzovala. Nič čudnega. V stenah so zijale velike razpoke, ki jih Sitar v naglici ni utegnil zazidati. Nič čudnega ni bilo, da je Sitar na postelji pod odejo ozel v noge. Ker je bil jezen na Zafrana in malo tudi sam nase, je iskal utehe v pijaci. Pred nekaj večeri se je vinjel vrnil domov in je začel razbijati po vratih in oknih tako, da je vse razbil. Ljudje, ki so zvedeli, da si je Sitar sam razdeljal hišo, so pomolovno trdili: Človek mora zbežati v takem stanovanju. Zdaj je dobil Sitar stanovanje pri sosedu in ker je odnehal tudi mraz, vsaj zmrzujejo na več.

Lep dar: Zgodbe brez groze

Maribor pred novimi preureditvami Novi stanovanjski blok ob Dravi — Spomenik kralju Uedinitelju

Maribor, januarja. Od staroslavne gradu do zanimivih zgradb ob Pristanu, od Gambirnovnega stolpa do stolpa ob Unjskarski ulici se je dostojanstveno raztezal stari, zgodovinski Maribor. Danes ta Maribor sicer še stoji. Nad njim čuje in bdi očetovska skrb arhivarja prof. Baša in drugih zgodovino-ljubov, ki jih v Mariboru ni malo.

Toda v ta stari Maribor se je zasekal novi, reprezentativni in v velikomestnost rastoči Maribor, ki ni več predmestje nekdanje štajerske prestolnice Grada, temveč močno žarišče nacionalnega, kulturnega in gospodarskega življenja. Sredi zgodovinskih stavb molijo kvišku moderne, lepe palače. Poleg pritišne hišice se dviga tri ali štirinadstropna stavba.

Stari Maribor je bil raztegnjen in nestrjeno zgrajen. Danes je strujen v zazidavi in nudi za oko prijetno sliko menjavajočih se vtisov. Pod inciativnim vodstvom prejšnjega mestnega sveta z g. dr. Lipoldom na čelu se je pričela velika obnovitvena akcija, ki naj da Mariboru novo, lepo podobo in ki naj odgovorja pomembnosti položaja ob severni meji. Novi Maribor naj bi bil primerna oblika razvijajočega se življenja. V kulturnem oziru se predvzno izrazito provincialni Maribor ne more niti primerjati z današnjim. Razmah tekstilne industrije je vtisnil v gospodarski in socialni prerez naše obmejne prestolnice posebne sledove. Zunanja rast

Maribora pa je ob važnih in dalekosežnih sklepih doživela pravo renesanso:

Malokatero mesto v naši državi se lahko ponaša z avjenjo, kakršna je ona na Aleksandrovi cesti. O njeni razsvetljavi pravijo, da je med najlepšimi in najmočnejšimi v srednji Evropi. Prodor ob Strossmajerjevi ulici je ustvaril možnost izgradnje enotne, velike transverzale, katere podaljšek pojde še naprej skozi projektirane prehode Gosposke in Vetrinjske ulice. Glavne prometne žile v središču mesta so dobile novo obliko. Vijugasta Slovenska ulica ima popolnoma drugačno lice. Tudi Glavni trg se preureja, preje zamenjani Kralja Petra trg pa predstavlja sedaj sodobno urejeno živahno prometno središče. Po mestu so postavljene in urejene telefonske govornice. Rastoči promet je zahteval pomnožitev prometne varnostne službe. Vogalna hiša ob Tattenbachovi in Vetrinjski ulici je izginila. Koroska cesta bo do pomladi popolnoma prenovljena. Torej vsestranska aktivnost, pogrešamo le templa, ki smo ga bili vajeni pod prejšnjo mestno upravo. Pomladi bodo pričeli graditi novc carinarstvo, tudi vprašanje tretjega mostu je stopilo v ospredje zanimanja. Tako postaja Maribor povsem novo mesto, v katerem tone stari, zgodovinski Maribor. Tudi mariborski grad preurejajo in prenavljajo, saj je proti Trgu svobode v spodnjem traktu dobil že povsem drugo lice, prenovljenih prostorih, kamor se je vselil »Putnik«.

Divjad je doslej dobro prezimila Zanimivosti vremenskega prevrata na Gorenjskem

Radovljica, 11. januarja. Ko smo drgetali pred nenavadno hudim mrazom, ko se je jelo živo srebro krečiti v mrazih jutrih pod 20 stopinj Celzija, se je pri nas na Gorenjskem nenadno prelomilo vreme. Pretekli četrtek je bil po mrazu najhušji 22. na novega leta dan so v radovljiskem srezu zamrzili vodovodi. V dnevih pred Tremi kralji je bil led tudi že skoraj po vseh odvodih ceveh. Ko je že vse obupavalo, kaj bo, če mraz še naraste, je nastopil vremenski preobrat. V petek se je živo srebro že spet pričelo bližati ničli in opoldne je kapalo od streh. V soboto opoldne je bilo na Gorenjskem tako toplo, da so se brž od-
taljala drobna srčca sije in v trenutnem navdušenju, povzročenem po jugu in solcu, so drobni pevci pričeli prepevati svoj veseli pomladni spev. To prav takrat, ko smo v »Jutru« videli naslikanega oznanjevalca najhujše zime, lepo pisanega pegama, ki letos straši celo po Dalmaciji, kjer si sladi življenje z nenavadnimi slaščicami, z ostanki jagod zlate viške trte.

Pred nekaj dnevi se kakor rog trdi sneg se je v ponedeljek odtaljal in v snegu se je pojavilo različno mršesje: ptaki, gosnice, videl sem pa tudi par lepega krešiča, ki se je prebudil sredi zime in pohitel na lov za manjšim mršesom. V zraku so se pojavile drobne, sivkasto modre mušice. Iz globin tolmunov so se jele dvigati posttrvi in loviti

mušice kakor v toplih pomladnih in potelnih večerih, čeprav dan ni bil solčen, marveč meglen. Če bo trajala odjuga še nekaj dni, se gotovo odtajaajo vodovodi.

Ker v nižjih in srednjih legah snežna odeja ni debela, pod drevmi in na prisojnih rebrih pa je veliko prekopnih in polno dolge suhe trave, je divjad na Gorenjskem doslej precej ugodno prezimila. Letos smo imeli priliko opazovati, da suh mraz ne škoduje našim gozdnim četveronožcem in tudi ne pticam. Zelo nsvaren je moker mraz, mokrola vobče. Velika ugodnost za našo najlepšo divjad, za srnjad, pa je vsaj v velikem delu Gorenjske, da je bil saeg doslej tako močno zamrznjen, da se divjad ni prav nič udarala. Najnevarnejše je namreč takrat, če se drobne nožice srnice udirajo skozi debelo skorjo, ki liseo in psu še drži. Ostra skorja rani srno na nogah, da kmalu omaga in postane plen zalezovalec.

Kljub hudemu mrazu se je doslej pri nas pojavilo le malo klatežev. Prijetele je nekaj črnih vran, ki lene posedajo okrog hiš in so veliko manj plahe kakor njihove sive sestre, ki jih je letos tudi manj videti kakor druga leta. Bliza se nam zimskega patron sv. Antona, ko barač berača vpraša, kje je prebil zimo. Toda potem pride še svečnica, ki je lahko zelo strupena. Tudi prvi pomladni sv. Valentin, ki zna biti prav nevaren, je še daleč pred nami.

Trije razbojniki v trgovčevi spalnici Drzen napad na trgovca Ivana Lukovnjaka pri Kapeli

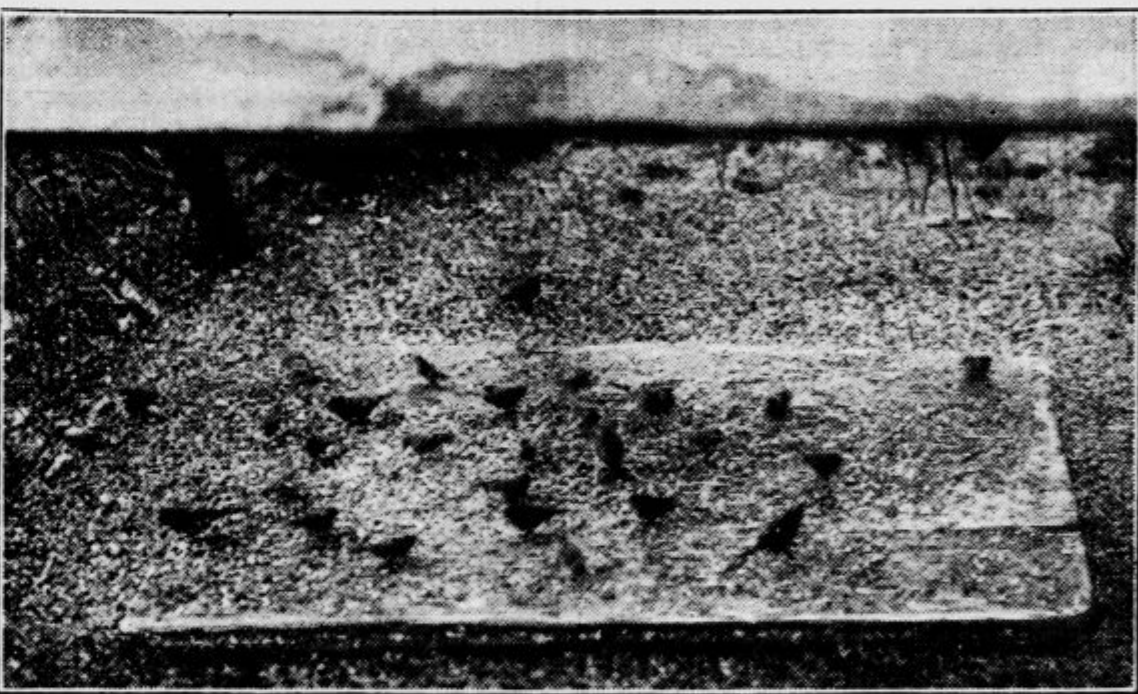
Gornja Radgona, 11. januarja. Namesto treh kraljev so se ponekod pojavili tudi tatovi ali celo oboroženi razbojniki. Tak žalosten primer se je dogodil pri Kapeli, kjer so trije moški ponoči vdrli v hišo trgovca in gostilničarja Ivana Lukovnjaka. Oboroženi so bili z noži in samokresom, dva sta bila v dolgih, temnih suknjah, tretji pa v usnjenem kratkem suknjicu. Po obrazu so bili nekoliko namazani, glave pa so imeli povite s cunjami.

Zajetna hiša Ivana Lukovnjaka stoji ob občinski cesti pod bregom, da je prednji del videti enonadstropen, zadnji z brega pa pritriljen. Sprejadj v pritličju je gostilna in trgovina, zgoraj pa več sob; v skrajni spi gosposdar, služničad pa na drugem koncu hiše. Razbojnikom so morali biti razmere dobro znane. Zlasti so morali prežati, kdaj odhaja Lukovnjak k počitku. Vtihotapili so se od zadnje strani skozi vežna vrata. Vmolioli so v spalnico Ivana Lukovnjaka ter ga pričakali pri vratih, ki vodijo v spalnico iz trgovskega lokala. Ko je Lukovnjak, držeč luč v rokah, odklenil vrata in stopil v spalnico, ga je eden izmed razbojnikov takoj udaril po roki, da mu je izbil luč, nato ga je pograbil za vrat in usta, da ni mogel kričati, ostala dva pa sta ga urno z vrvmi zvezala in slednjič privezala k postelji, tako da je tik ob ležišču obležal na tleh. Eden izmed razbojnikov ga je nato čulval, da se ni ganil, groze-
nikov za z nožem in samokresom, ostala dva sta mu pokrila glavo s suknjicem in predposteljnikom, tiščala sta ga zdaj za

vrat, zdaj za usta, obenem sta mu v naglici odvzela ključe in se nato odpravila na delo. Hitro sta odklenila blagajno in pobrala iz nje ves plen, med drugim okrog šest tisočakov in nekaj srebrnega denarja, zlato žensko uro z verižico, srebrno žensko uro z verižico, nikelnjasto žensko uro, moško srebrno uro, dva zlata poročna prstana, zlat prstan z belim kamnom, nato pa sta nabrala še rjuhe, prevlake, cela bale flanela, in tiskanca, delena in cefirja, popelina in drugih tkanin, dve kompletni moški obleki, 30 svilenih robcev in še nekaj drobniarje, da je škoda tudi s tem nad 15.000 din.

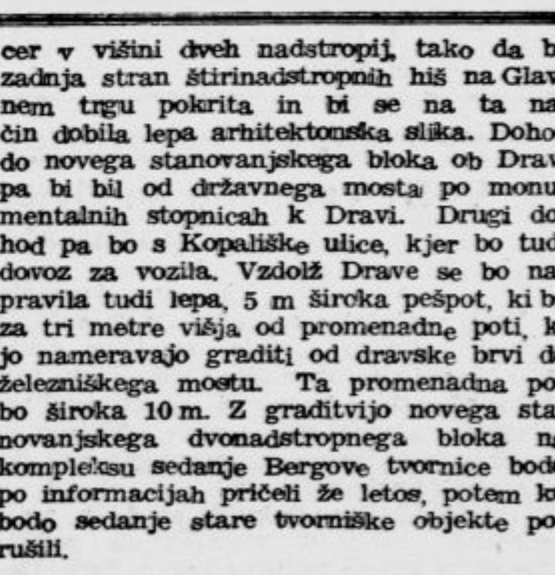
Ves rop so razbojniki opravili v pičle trideset uri, nakar sta dva s plenom zbežala, tretji pa je še nekaj časa čulval privezanega Lukovnjaka. Ko se mu je zdel pravi čas, jo je še on odkuril v temno noč in sicer v smeri proti Raškemu vrhu in Hrastju-Moti. Lukovnjak si je po begu vseh treh razbojnikov le s težavo snel vrz z desnice in se rešil mučnega položaja. Preden pa mu je uspelo zbrati toliko moči in prisebosti, da je doklical sosedo, so bili razbojniki gotovo že prav daleč. Poleg velike gmotne škode je utrpel Lukovnjak tudi več hudih poškodb po glavi in životu. Ker bodo razbojniki gotovo skušali ukradeni blago bogve kod razpečavati, opozarjajo oblastna na ta rop. Čeprav so razbojniki skušali mrčvariti tudi druge jezike, da bi jih Lukovnjak sodil za tujce, je Lukovnjak vendar prepričan, da so bili razbojniki iz bližine.

Pomagajte koristnim pticam!

Dober prijatelj koristnih ptic je g. Hlebž v Ljubljani, Hradečkova cesta 54, ki nam je poslal pričujočo sliko svojega krmišča ptic ter med drugim navedel: Že dolga desetletja krmim pozimi ptice in v mojem krmišču je večkrat skupaj tudi po 40 do 50 ptic. Za ptičjo krmo izdam letno po 300 do 600 din, kakršna je pač zima. V zahva-

lo pa ostanejo ptice po večini na mojem sadnem vrtu, kjer gnezdiijo, lepo prepevajo in — kar je posebno važno — po drevesu pobere zase in za svoj zarod ves mrčes. Na mojem vrtu gnezdiijo kosi, sinice, škinkovci, zelenci, tasčice, črnoglavke in kraljički.

cer v višini dveh nadstropij, tako da bo zadnja stran štirinadstropnih hiš na Glavnem trgu pokrita in bi se na ta način dobila lepa arhitektonska slika. Dohod od novega stanovanjskega bloka ob Dravi pa bi bil od državnega mosta po monumentalnih stopnicah k Dravi. Drugi dohod pa bo s Kopalske ulice, kjer bo tudi dovoz za vozila. Vzdož Drave se bo napravila tudi lepa, 5 m široka pešpot, ki bo za tri metre višja od promenadne poti, ki jo nameravajo graditi od dravske brvi do železniškega mostu. Ta promenada pot bo široka 10 m. Z graditvijo novega stanovanjskega dvonadstropnega bloka na kompleksu sedanje Bergeve tvornice bodo po informacijah pričeli že letos, potem ko bodo sedanje stare tvorniške objekte porušili.

Plavalni učitelj je odeskočil s padalom. (Muskotac)

Domace vesti

* Stric kraljice Hedzase živi v Podgorici kot branjevec. Siromašni branjevec Cafo Begović, ki stanuje v starem delu Podgorice in prodaja ves dan na trgu jabolka, ni nikdar mislil, da bo nekoč postal ožji sorodnik kraljevske rodbine. Branjevec Cafo Begović ve, da živi nokoje daleč v Arabiji njegov brat, ki je imel veliko srečo. Da pa je ta njegov brat postal kraljev tast, to so branjevcu povedali šele drugi ljudje in tudi to so mu razložili, da je on sam stric kraljice Hedzase. Cafo ve zdaj vse to, sicer je ponosen na svojo rodbino, a kaj mu vse to pomaga, ker je Hedzas tako daleč od Podgorice, kjer on prodaja jabolka na trgu.

* Predavanja ZKD. Školsko društvo Novo mesto priredilo 13. t. m. ob 20. v svojem domu predavanje »O vesoljstvu« s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. dr. Lavoslav Čermelj.

* Predavanje »Narodnega doma« v Zagrebu. Kraljice Marije ul. 3. V sredo 12. t. m. ob 20.30 bo predaval g. univ. prof. dr. V. Njekovan o bojnih strupih (s projekcijami). Vstop prost.

* Organizacija banovinskih zdravnikov ima občni zbor v sredo 16. t. m. ob 11. v hotelu Strudel, Ljubljana.

* Pol stoletja že uživa »širokno pokojno« upokojeni učitelj Ljubomir Čurin v banatski vasi Črtaj. Može je star 100 let, a še vedno vderi in čili. Časopise čita brez ocal. V Banatu je učiteljeval že v oni dobi, ko je bilo malo šol in učiteljev tudi v mestih in ne samo po vaseh. Vzgojil je več generacij in za požrtvovalno delo mu dolguje hvalo velik okoliš.

* Bodoče matere morajo skrbeti, da se izognejo vsaki lenivosti prebivali, posebno žepki, z uporabo naravne »Franz-Josefove« grenčice. — »Franz-Josefova« voda se lahko pije in deluje v kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Ugi. reg. 8. br. 15. 485/28

* Novo poslopje tobačne tovarne v Leskovicu je dograjeno. Veliko moderno poslopje stoji blizu železniške postaje, v priležju ima velika skladišča za nesortiran tobak, v štirih nadstropjih pa so še sortirane in za izvoz pripravljene zaloge tobaka ter uradniški prostori. V skladiščih shranjujejo lahko 700.000 kg tobaka. Graditev velikega poslopja je stala 3 milijone.

* Gosta megla na Jadrani. Mraz v Dalmaciji je že v nedeljo proti večeru popustil in raztopil se je led po močvirju in jarkih. V nedeljo in ponedeljek je deževalo, potem pa je legla na pokrajino gosta megla, ki dela precejšnje nepravilnosti tudi prometu na morju. Nekateri parniki so dospeli na svoj cilj s precejšnjimi zamudami. Temperatura v Sibeniku se je takoj po deževju dvignila na 10 stopinj nad ničlo.

* Pomanjkanje premoga v Mostarju. Pred štirimi tedni je, kakor znano, med nalivi vdrila voda v mostarski rudnik ter zalila vse rove. Nekateri rove so z velikim trudom že očistili, a v polnem obsegu še vedno ni mogoče obnoviti obrata. Ker obrat že tako dolgo počiva, je nastalo hudo pomanjkanje premoga v Mostarju in okolici. Ker ni kurjave, so šole zaprle, po uradih pa delajo uradniki kar v zimskih suknjah. Cene kurjave so se močno dvignile. Tona navadnega premoga stane zdaj 400 din, prej pa se je dobila za 180 din.

* Pontoni mitroviškega mosta plavajo po Dunavu. Pred dnevi so, kakor znano, ledene plošče razbile pontonski most pri Sremski Mitrovici in pontone je odnesla voda. Iskanje pontonov je zelo težavno, ker so na Savi še vedno velike ledene plošče. Devet pontonov so srečno prestregli, šest pa jih je voda odnesla v Dunav. Škodo cenijo na 100.000 din.

* Društvo krvodajalcev v Zagrebu pošlje že leto dni in bo imelo v kratkem ob obletnici svoje ustanovitve glavno skupščino. Društvo šteje okrog 60 članov, ki so vsi aktivni. Društvo vodi namreč točno evidenco, kdo pride na vrsto pri transfuzijah krvi. V Boskovičevi ulici je društveni lokal in tja prihajajo streljanci iz bolnišnice, kadar je treba. O preteklem letu je društvo napravilo točno statistiko. Člani so bili udeleženi pri 248 transfuzijah in iz svojih žil so izločili 156 litrov in 710 kubikov krvi. Društvo proučuje mož, ki že tri leta prodaja svojo kri. Izločil je že 24 litrov krvi. Kadar je treba darovati kri kakemu siromaku, ki nima s čim plačati, določi odbor društva kakoga člana, ki mora dati kri tudi zastoj. Za pol litra krvi plačajo v zagrebških bolnišnicah 500 din. S svojo organizacijo je društvo doseglo, da pride vsak član enkrat na mesec na vrsto.

* Ali pravilica lahko pripravi resnico? Iz površnega literarnega pouka, ki nam ga nudi šola, izvira kriva podmena, da pravilica, ena izmed najbolj subtilnih vrst umetniške proze, ne more posredovati resnice. Dejstvo pa je, da je pravilica že od nekdaj prav tista literarna oblika, ki izvekov v vse ohranja najdragocnejša, najplemenitejša zrna resnice, čeprav jih obdaja z razkošjem razigrane fantazije. Današnji čas, ki ni čez mero zaklonjen direktnemu govoru, ustvarja pravilici najboljše pogoje za nov razmah. Pravilica je danes tista, ki lahko z nekega časovno in prostorno višjega vidika opozarja na najbolj pereče probleme naših dni. Tako je tretja razumeti tudi ciklus Mrzelovih socialno-religijskih pravilic »Bog v Trbovljah«, ki so pravkar izšle (začelja »Trbovlje«, Ljubljana: Gajeva 9). Knjižica je to, ki vam bo ostala za zmerom priljubljeno branje, če jo le enkrat vzamete v roke. Na malo straneh vsebuje domislekov in pobud, ki bodo nanovo vplodile vašo življenje.

* Razpisana je služba zdravniška, uradniškega pripravnika, v banovinski bolnišnici v Slovenem Gradu. Prošnje naj se vložijo pri kr. banski upravi v Ljubljani do 22. januarja.

* Novi grobovi. V Ljubljani je umrl g. Ivan Urek, podpredsednik finančne kontrole v pokoj, pogreb blagoga pokojnika to danes ob pol 16. izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti 9 k Sv. Križu. — V Vrblju pod Krimom je preminila ga. Jera Furlan. Pogreb blagoga pokojnice bo danes iz hiše žalosti na pokopališče v Tomišlju. — Bodi ohranjen pokopanih blag spomin, žalujotim naše iskreno sožalje!

* Oblike in klobuke kemice čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Iz Ljubljane

* Česka pisateljica na grobu Ivana Cankarja. Včeraj popoldne, ko so se po Ljubljanskem polju zapet razlivali blagodejni sončni žarki, sta česka pisateljica Josef Hora in Karel Nový obiskala na pokopališču pri Sv. Križu grob Ivana Cankarja in njegovih mladostnih tovarišev. Temu romanu na zadnje počivališče začetnikov slovenskega Moderno so se pridružili konzul Miškovski, pesnik Oton Zupančič, režiser Kreft in urednika dr. Debeljak in Borko. Pietetnemu obisku je dalo poseben pomen dejstvo, da je odlična gosta spremljal na grob svojih nekdanih tovarišev pesnik Zupančič kot četiri, na srčo še živi član bleščete ozvezdja slovenskega Moderno. Gosta sta položila na grob krasten šopek cvetja in si ogledala še nekatere druge grobove. Nato sta se udeležila kosila v rodbini predsednika J. lige dr. Starša, popoldne pa prijateljskega sestanka z ljubljanskimi tovariši novinarji, ki so jima pridelili zakusko v gostilni pri Čimkoletu. Danes odpotujeta z nekaterimi domačimi tovariši na povabilo g. konzula Miškovega v Planico in na Bled, kjer ostaneta tudi v četrtek. V petek se odpeljeta v Maribor, kjer jima pripravljajo pristen sprejem, saj sta ju že ob prihodu spremlila od Maribora do Celja znana mariborska čehofila dr. A. Reisman in dr. Senjor.

* Ljudsko predvajanje zvočnega filma »Malajska džungla«. V okviru prireditve Prirodoslovnega društva se predvaja v četrtek 13. in v petek 14. t. m. ob pol 15. ter v nedeljo 16. t. m. ob pol 11. v dvorani Delavske zbornice poučca poljudno znanstveni prirodoslovni film iz življenja tropične džungle. Film je poln zanimive in pestre vsebine. Ter kaže na eni strani divje sile in boj, na drugi pa odkriva poseben čar in nepokvarjeno lepoto tišje prirode, ki je prepuščena sama sebi in svojemu razvoju in kateri še ni spremenila sled človeške stopinje. Film je primeren in poučen za vse stanovne in za vsako starost, zlasti pa bo mogla na prav lahek način ravno mladina dobiti pogled v skrivnostno dnevno in nočno življenje pragozda. Da omogočimo ogled filma vsakomur, so cene samo 2, 4 in 6 din.

* Ljudska univerza. Drevi bo predaval prof. Albin Zalaznik o »Problemu življenja z vidika evolucionizma«. Predavanje bo v mali dvorani Filharmoničnega društva na Kongresnem trgu. Pričetek ob 20. Vstop prost.

* Odnos matere do dozorevajočega otroka. O tej aktualni snovi predvaja v četrtek, 13. t. m. točno ob 20. uri na deželjski šoli pri sv. Jakubu ga. Pavla Hočvarjeva. Dobrodošli!

DANES
Vesela in zabavna opereta!
Melodijozne pesmi, komični zaplet-ljaj! — Po opereti »Poštni kočjaž« iz Lonjumeau-a
KINO UNION. Telef. 22-21

* Sokol I. vabi članstvo na redno glavno skupščino, ki bo v sredo 26. t. m. ob pol 20. v mali dvorani Sokolskega doma na Taboru. Dnevni red je objavljen na razglasni deski. — Uprava.

* OBRTNIŠKI PLES je najbolj priljubljena predstava prireditelj, zato v soboto, 15. t. m. vsi v Kazini!

* J. n. a. k. »Edinstvo« ima v sredo 12. t. m. redni članski gesalek z predavanjem. Po predavanju plesni. — Odbor.

* Akademski Jadranski straža opozarja, da bo imela prihodnjo plesno vajo izjemoma jutri v četrtek, 13. t. m. ob pol 8. v Trgovskem domu.

* Društvo Glasbena akademija bo priredilo za koncertne abonentne drugi koncert v pelek 21. t. m. To bo violinski koncert duraiskega virtuozja Karla v. Baltza.

* Izredni občni zbor Ljubljanskega šahovskega kluba bo drevi ob 8. v restavraciji »Zvezdica«.

OVOMALTINE BO OKREPILA VAŠE DEČE!

Svoje naloge v šoli, kakor tudi v sportu bo Vaše dečete obvladalo tem lažje, če bo redno jemalo prekušeno, okusno, koncentrirano krepilno hrano Ovomaltine. Ovomaltine pomagata razviti duševne in telesne sile ter daje organizmu Vašega deteta ono, kar mu je najbolj potrebno.

Samo z Ovomaltine se doseže Ovomaltinski uspeh.

Stotisoč so že to izkusili.

Prepričajte se tudi Vi!

Kupite se danes

Škatlico zdravja — škatlico Ovomaltine! Dobiva se povsod, počenši od din 6.50.

* Dar mestnim revežem. Namesto vena na grob pokojne gospe Helene Bleiweisove-Trsteniške sta nakazala g. inž. Anton Rudež in njegova ga. soproga Elzi Rudež mestnemu socialnemu uradu 200 din za mostne reveže. Meslno poglavarstvo se darovalcem za plemeniti dar toplo zahvaljuje.

Dobro
knjigovodstvo —
dober
gospodar

Zato: »All-right«

knjigovodstvo

Oton Stiglic

organizator

Ljubljana — Aleksandrova 4/II

DOCENT
DR. IVAN MATKO
otvarja

konziliarno prakso
v LJUBLJANI, DVORŠAKOVA UL. 12.
Ordinira od pol 12. do 1.

Reprezentančni ples
juristov
1. II. 1938 v Kazini

* Zaporja ceste. Meslno poglavarstvo sporoča, da bo Gajeva ulica v dolžini med Tyrsevo cesto in Beethovno ulico zaradi naprave prekopa v četrtek in petek, dne 13. in 14. t. m., za vozni promet zaprta.

Kraljev tenor
Willy Eichberger — Leo Slezak — Lucie
Englisch — Rudolf Carl
Danes premiera! Ob 18., 19.15 in 21.15 uri

Vremenske izpremembe in naša radiofonija Vpliv vremena na širjenje radio valov — Dve coni poslušalcev v Evropi

Ljubljana, januarja.
Vsak poslušalec radia je lahko večkrat opazil, kako se postaje, oddaljena preko 300 km od nas, ne slišijo vselej enako različno. Lahko rečemo, da je možnost poslušanja takšnih postaj prav tako nestalna kakor je izpremenljivo vreme nad določenim ozemljem.

Utemeljitelj radiofonije so že v prvih početkih posvečali brige temu pojavu. Znano je, da se radijski valovi širijo skozi zrak, ki je obenem posrednik in povzročitelj vseh izprememb v atmosferi, od največje tišine do najbolj razbesne nevihte. Vendar pa problemi radijskih motenj po vremenskih izpremembah še danes niso povsem rešeni, čeprav bi bila dokončna izpopolnitev aparatov tudi v tem pogledu privabila nove tisoče poslušalcev.

Največja težkoča pri raziskavanju radijskih motenj je v tem, da prihajajo te neposredno po zraku, preko drugih fizikalnih izprememb v atmosferi naše zemlje. Upoštevati je treba pri tem tudi zemeljski magnetizem in kolobarne jakosti sončnih žarkov. Znano je, da se radijski valovi, ki prihajajo k nam od določene postaje širijo mnogo bolj nad površino vode in vlažnim ozemljem kakor pa suhim kopnom. Vzrok je v tem, da so vodne površine, močvirja in barje boljši prevodniki elektricitete in s tem tudi radijskih valov. Ti valovi ne prodrejo ter prihajajo prilično močno do nas. Nad slabimi prevodniki valov, nad suhim kopnom, prodri-

rajo radio valovi v notranjost, se tam porazgube, pretvorijo v toplino in več ne vračajo.

Ako tedaj vlada med oddaljenimi postajami in nami jasno, suho vreme, je sprejemanje teh postaj težje. Ob deževnem vremenu je zemlja vlažna, zato prepušča vsrkavanje radio valov, ki se hitreje širijo po površju in razmeroma čisti dosežejo aparate. Seveda je pri tem spet razlikovati, če vlada suho ali deževno vreme na vsej površini ali le na delovnem delu ozemlja med nami in oddajno postajo. Lahko se zgodi, da prejemamo pri tem valove po drugi, stranski poti, toda spet oslabljene.

Večina radijskih postaj dela na srednjem ali kratkem valu, ki prihaja po zraku, ne dotikajoč se zemlje. Čisti površinski valovi, ki prehajajo tik nad zemljo, so samo oni preko 3000 m dolgi. Pri oddajanju srednjih in kratkih valov se največji del vzpne takoj v višine, odkoder se po krajšem ali daljšem presledku spet vrne na zemljo. Pot vzpona radijskega vala od postaje in padec do ponovnega dotika z zemljo je tako zvana zona skoka. Radiofonija na kratke valove je s tem osvojenjena vseh atmosferskih vplivov in kot takšno jo uporabljajo tudi v službi meteorologije, parobrodov in letal.

V sovsnosti z vremenskimi spremembami je v nemali meri tudi razširjenost radia po svetu. Dve tretjini radijskih poslušalcev sta v Novem in Starem svetu. V

Novem svetu je spet devet desetih poslušalcev v Zedinjenih državah in Kanadi. Isto razmerje imata v evropskih pokrajinah Velika Britanija in Nemčija vsaka s preko 4 milijoni poslušalcev. Kako to, da je radio mnogo bolj razširjen v severnih krajih Evrope kakor na jugu? Italija ima n. pr. 10 radijskih postaj, a le nekaj nad 200.000 poslušalcev. Nič bolje ni na Francoskem, v Španiji in v balkanskih državah.

Na severu od črte južna Anglija, Nizozemska, Švicarska, Avstrija, zapadna Češkoslovaška in Poljska ter Litva so kraji, kjer so jesen, zima in zgodnja pomlad zelo neugodni. Deževje, megla, sneg, mraz in ostra zima, priklenje človeka za dolgo dobo na domove. Radio tud mnogo bolj uspeva, zmaguje vse atmosferske nepravilnosti in postaja moderna, stoodstotna potrebna vez s svetom. Čim bolj gremo na sever, tem delj časa so ljudje navezani na hiše, radio je dobrodošel gost.

Vroče pokrajine evropskega juga ženejo ljudi v prirodo, kjer prežive skoro dve tretjini leta. V južnih pokrajinah so antene silno redke, na severu ima skoraj vsaka vas nekaj desetih radijskih poslušalcev. Podnebje evropskega juga napravljajo tudi veselo, prijatelje pesmi in glasbe. Nasprotno je na severu življenje težje. Tu vlada molk, pesem je redkejša. Radio vnaša v to monotono živahnost sončnega juga. In če poleg navedenih vremenskih in klimatskih vplivov na razširjenost radia poudarimo še ljubosumno politično in prestižno poseganje v porazdelitev radijskih valov, smo zaključili pogled v kraljestvo te najčlovejšje pridobitve moderne tehnike z veliko, še nedogledno bodočnostjo.

Obisk potrjuje, da je glasbeni vefilm

Beli jorgovan

zadih! uso Ljubljano!

Višek filmske tehnike, režije in razkošja.

PREDSTAVE DANES ob 16., 19. in 21.15 uri.

Tel. 21-24

ELITNI KINO MATICA

Tel. 21-24

Samo še par dni!

* Praktično kuhanje na električnem rešju se predvaja danes ob pol 5. v prostorih Zveze gospodinj, Gradišče 14.

Iz Celja

* V gledališču bodo vprizorili osmošolci in osmošolke celjske gimnazije pod okriljem Francoskega krožka jutri ob 20. v francoskem jeziku Aczremantovo veseligrro »Ces dames aux chapeaux verts«. Za predstavo vlada v Celju živahno zanimanje in so vstopnice po večini že prodane.

* Prijavite vozila! Lastnike motornih vozil, koles ter lizajarskih in polizajarskih voz v območju mestne občine celjske ponovno opozarjamo, da morajo prijavi svoja vozila najpozneje do 31. t. m. pri predložitvi mestne policije v Celju.

* Nabava novih zvonov za cerkev sv. Jožefa. Poleg dosedanjih štirih bo dobila cerkev sv. Jožefa letos še dva velika zvonova, kakor ju je imela do svetovne vojne.

KINO UNION

Samo danes ob 18.30 in 20.30 si lahko ogledate prekrasen film »VEST CLOVESTVA« (življenje Emila Zole). V glavni vlogi Emila Zole — Paul Muni.

* Zopet velik porast brezposelnosti. Pri celjski borzi dela se je od 1. do 10. t. m. na novo prijavilo 209 brezposelnih (178 moških in 31 žensk), posredovanju pa bilo samo 5. odpotlo je 15, odpadlo 8 oseb. Dne 10. t. m. je ostalo v evidenci 971 brezposelnih (833 moških in 138 žensk) nasproti 790 (696 moških in 94 žensk) dne 31. decembra. Brezposelnost zlasti v Celju stalno narašča. Zato je še skrajni čas, da poskrbi občina za zaposlitev velikega števila brezposelnih pri raznih javnih delih. Ker čisto čujemo, da je gospodarstvo mestne občine celjske vzorno, je občina pač gotovo poskrbela za izdatno financiranje javnih del, ki bi nudila brezposelnim vsaj skromen zaslužek namesto ponižujočega melodramata za razne podpore. Mi, slimo, da bo občini uspelo tudi izposlovati pri banki upravi vaje prispevke za javna dela v mestu Celju, ki itak zelo mnogo prispeva v bednostni fond in ima zato tudi polno pravico zahtevati večja nakazila iz tega fonda.

KINO METROPOL.

Prinaša danes zadnjkrat ob 16.15 in 20.30 sijajno komedijo »GOSPOD PODNAJEMNIK« (Besuch am Abend). — Kot dodatek sporeda: Letošnji vojaški manevri ob Kolpi.

Iz Maribora

* V študentski ljudski univerzi predvaja nocoj ob 19. prof. Rudolf o temi »Klajtarska na razpotju«. Skioptične slike. Vstopnine ni.

* Veroniko Deseniško, to največje zupančičovo delo, študira tudi mariborsko gledališče poleg ljubljanskega v proslavo 60 letnice našega največjega pesnika.

* Popisovanje leta 1920. rojenih vojaških obveznikov. Vsi v Mariboru stanujoči mladeniči roj. letnika 1920, brez oziroma na kraj njihovega domovinstva (pristojnosti) se morajo tekom meseca januarja zaradi vpisa v seznam vojaških obveznikov zglasti med uradnimi urami v mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu št. 11 in primesti s seboj kratki in domovinski list. One, leta 1920. rojene in v Maribor pristojne mladeniče, ki žive izven Maribora so dolžni prijaviti za vpis v vojaško evidenco njihovi v Mariboru stanujoči starši ali sorodniki. Za neprijavljene so omenjeni oziroma njihovi starši odgovorni po določilih vojaškega kazenskega zakonika.

* Strelski sport se na Pobrežju lepo razvija. Strelska družina na Pobrežju je priredila tekmovalanje za naslov prvaka družine za leto 1937/38. Tekmovalanje je udeležilo 38 članov, 8 članic ter 24 naraščajnikov. Kot zmagovalce je izšel iz tekme žand. podnarednik g. Garvas z 106 točkami, drugi Jurkovič Karl (105), tretji g. Ivo Caf. Na članski tarči je dobil prvo nagrado g. Caf (112), II. Jurkovič Karl (98), III. g. Janec (98) nadalje Breznik Tezno (97), Bezek (95), Makuc (94), Požar (92). Na damski tarči je bila prva Maruška Rojko (81), druga Vera Klemenčič (78) ter Kac Greta (78), Volk Valerija (78), Štibiš Milena, Pipan Mara itd. Naraščajniki: I. Podkrižnik (57), Kobal Albert (56), Perčič I (49) in Iršič (49).

* Znanilek hude zime. V gramoznič ob Tržaški cesti je vlovil član tukajšnje ornitološke opazovalnice g. F. Emeršič dva polarna pegama. Oba eksemplarja pegamov je prinesel pokazat v naše uredništvo ter pripomnil, da jih bo ornitološka postaja obročkala, nakar jih izpusti na svobodo.

* Tujski promet v Mariboru. V tujskem prometu naše države igra Maribor važno vlogo, kar dokazuje statistika mariborske železniške policije za leto 1937. Lani je dopotovalo in odpotovalo preko Maribora 263.290 oseb, za 17.534 več kakor leta 1936. Kakor v letu 1936 je tudi lani pasiralo Maribor največ Avstrijcev in sicer 128.019, dalje 82.069 Jugoslovenov, 40.167 Čehov, 13.043 Nemcev, 2993 Poljakov, 1779 Italijanov, 765 Angležev, 67 Madžarov, 576 Američanov, 453 Bolgarov, 374 Rumunov, 267 Francozov i. t. d.

* Okradena brezposelna dekleta. Vodstvo Doma za varstvo deklet na Slomškovem trgu 12 je ugotovilo, da je v zadnjem času izginilo iz zavoda več oblek brezposelnih deklet, ki stanujejo tam.

* Gospodarja okradla in nato pobegnila. Pri policiji se je zglasil upokojeni davčni upravitelj Marko Pacac, ki stanuje na Koroški cesti 102. Dejal je, da mu je služkinja odnesla iz predela 200 din, kjer je imel shranjenih skupno 1700 Din, in nato izginila.

* O novi aferi, ki jo je odkrila mariborska policija, se mnogo govori po Mariboru. V zvezi s to skrivnostno zadevo sta bila aretirana neki visokošolci in neka visokošolka, ki sta oba avstrijska državljanja.

* Poledica terja vedno nove žrtve. Težka nesreča se je pripetila včeraj popoldne na koroškem kolodvoru, kjer je bil 42 letni električar Vid Zupušek iz Murkove ulice 3 zaposlen s prevažanjem dinamostroj iz skladišča v delavnico. Na poledenem železniškem tiru se mu je spodrslilo, da je obeljal pod težo stroja s steto hrbtenico. Nevarno poškodovanega Zupuška so prepeljali v splošno bolnišnico. — Pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah je treščil 19 letni župnijski hlapec Franc Breznik na poledenelih tleh s takšno silo na tla, da si je stri pljučno kost in da so ga morali prepeljati v splošno bolnišnico.

* Sreča v nesreči. Tovorni avto g. Imre Hampanarja iz Sv. Helene je krenil, natovoren s praznimi slatinskimi steklenicami, proti Radencem po slatinu. Na nekem poledenem klancu pri Lapšini pa se je avto prekučnil v 6 m globok obcestni jarek, da je obeljal z navzgor obrnjenimi kolesi. Po srečnem naključju je ostal nepoškodovan, prav tako oba spremljevalca. Steklenice so se skoro vse zdrobile. Prednji del avta je precej poškodovan, zlomila se je tudi nosilna vzmet pri prednjem kolesu. Tudi karoserija se je potrla. Lastnik trpi občutno škodo.

* Izposila ameriško pismo. Iz Amerike je prispelo te dni pismo, v katerem je bil naslovnik otvečen, da je v njem 10 dolarjev. Kdo popiše njegovo zaupanje, ko je odprl pismo, a o dolarjih ni bilo ne duha ne sluha. Uvedena je bila preiskava.

* Vlomilci v ljudski kuhinji Karitativne zveze. V noči na torek so se pojavili v kletnih prostorih podružnice Zadrudne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti 6, kjer ima svoje prostore ljudska kuhinja Karitativne zveze, še neizsledeni storilci, ki so stikali po predelih, pa niso našli ničesar razen dveh parov starih čevljev, ki so jih odnesli. Ni izključeno, da so nameravali vlomilci odprodati v bančne poslovne prostore, kar se jim pa ni posrečilo.

* Tatovi v mariborski baziliki. Župniški bazilike pri očetih frančiškanih v Mariboru V. Landergott je prijavil policiji, da sta z nekega oltarja navedene bazilike izginila dva svečnika s svečama v vrednosti okoli 150 dinarjev. Policija domneva, da gre za iste drzne storilce, ki so te dni odnesli iz stolnice dve dragocni preprogi.

Iz življenja na deželi

DOBOVA. Vse premažna skrb se posveča našim cestam. Vzroka ne bomo razmotrivali. Dejstvo je, da take ceste, kakršna je bila letos od Brežje do Dobove, nikoli nismo videli že nad 20 let. Popolnoma zapuščena je bila nadalje cesta od Dobove do soteškega mostu. Jama pri jami, da je samo večjo kolesar mogel najti prevoznih mest. Zdal je cesta posuta z nekakim sekamin gramozom, ki je tako trda, da ga ne starejo vozna kolesa, pač pa ga razmečajo avtomobili. Tako nima pravega prehoda pešec, še manj pa kolesar. Najbrž je tudi premalo ljudi za nadziranje ceste.

MOKRONOG. »Jutro« je že ob Novem letu poročalo, kako je tovarnar usnja g. Kalin organiziral svoje delavce in uvedel med njimi posebno vrsto varčevanja, h kateremu je sam v pravem socialnem duštvovanju primaknil lepe tisočake za novoletno darilo. Delavci, ki so organizirani v lastnem tovarniškem društvu, delujejo tudi prosvetno. Prirejajo v Sokolskem domu gledališke predstave, za katere jim Sokol radevolje brezplačno odstopi dvorano in oder. Tako so tudi preteklo soboto in nedeljo uprizarili dramo »Razvalino življenja«. Dvorana je bila obkraj polna. Preprosti delavci so prav dobro podali vse vloge in občinstvo je bilo zadovoljno. Kalinovo podjetje se lepo razvija in je večka dobrota za Mokronog. Sedanje tovarniške naprave ne zadoščajo več, zato se obrat izpopolnjuje. Tovarnar je odkupil občinsko cestno, ki vodi ob tovarniškem poslopju, in gradi zdaj novo cesto v isti smeri, le da bo oddaljena od tovarne, a bo tudi tržnom bolj ugodna in ustrezala trškim potrebam. — V Mokronogu imamo sodišče, vendar smo do zadnjega časa imeli le notarja. Zdal pa se je naselil odvetnik dr. Klepec iz Ljubljane in je odprl pisarno v sodnem poslopju. V Mokronogu smo že od nekdaj imeli tudi davčno upravo, ki pa je bila pred nekaj leti uklinjena. Tržanom to ni bilo po volji, ker jim je bilo Krško predaleč in ni ugodne zveze. Moleovali smo tako dolgo, da nam

Resnica o garjavosti naših gamsov

Prvotne vesti pretirane — Stanje se boljša

Radovljica, 11. januarja. V zaveh, ki so v zvezi s prido in lovom, ljudje na deželi radi razširjajo najrazličnejše, pogosto kar nemogoče stvari. Temu povod je v največ primerih lovski baharja ali nepoznanje prirode in njenih zakonov. Na Jesenicah in v okolici, prav tam, kjer so širili pred leti novo pridoznanstvo, da prihajajo kozorogovi z gamsi iz Tirolske, kjer sploh kozorogov ni, tam sedaj pripovedujejo o garjavih gamsih kar tatarske vesti. Še preden se je ugotovilo, ali je oni, dne 12. decembra lani v Medjem dolu, v lovišču KID ustreljeni gamsi imeli nevarne, močno nalezljive garje, že so nekateri videli garjave gamse tudi v okolici Kranjske gore, prav tam, kjer so se pred štirimi leti pasli tirolski kozorogovi, ki so kar naenkrat zopet izginili v silnih pečinah špika in njegovih sosedom. Drugi spet trdijo in pišejo, da se je garjav gamso pojavil le zato, da bi bila manjša udeležba pri dražbi gamsovih lovišč v Karavankah, kjer je bil uplenjen bolni gamsi.

Ker je garjavost pri gamsih lahko izredno nevarna, silno nalezljiva bolezen ter je v stanju uničiti gamse v obsežnih pokrajinah, so se takoj jeli za zadevo zanimati lovci in prav tako tudi oblasti, zivnozdravniki g. Ivan Kapus je na ustreljenem gamsu ugotovil garje; prav zaradi tega je bila pozornost še večja. Ko so o bolnem gamsu zvedeli tudi onstran Karavank, v Avstriji, kjer so na stvari prav tako zainteresirani kakor mi, saj naši gamsi prihajajo k njim, avstrijski pa k nam, so avstrijski lovci stopili v stike z našimi oblastmi in lovci.

Pretekli petek popoldne je bil zavezni sestanek na Jesenicah. Udeležili so se ga trije avstrijski strokovnjaki, naš veterinar in trije lovci. Kakor se je na podlagi strokovnega mnenja Avstrijcev ugotovilo, zadeva brčias ni tako strašna, kakor je bila videti na prvi pogled. Med gamsi je namreč razširjenih več vrst garj. Povzročila jih kakih sedem različnih srabov. Od teh pa je le pravi povzročitelj »sarcopet«, ki ga največkrat zanesajo v gamse ve revirje domače kozje, izredno nevarne. V primeru na Jesenicah je bila ugotovljena le garjavost, ne pa njen povzročitelj.

Za natančnejšo raziskavo je manjkalo časa. Štiri ali petdeset garjav gamsov je tehal 13 kg in so ga takoj sezgali.

Kakor so vedeli povedati Avstrijci in se mnogo o tem čita tudi izpod peresa veterinarja dr. Kerschmagera in raznih nemških lovskih listih, so se nevarne kozje in gamsove garje močno pojavile že v 70. letih preteklega stoletja v Radigrabnu, pri Gmündu na Koroskem. Oddal so se širile proti severu in severozapadu. Uničile so nad polovico gamsovega rodu v koroskih planinah. Proti jugu sta zadržali nalezljivo bolezen Drava in Zila. Bolnim živalim so preprečili prehod rek z odstrelom. Garjavost pri gamsih se je pojavila še večkrat zatem v avstrijskih in nemških Alpah. Avstrijci in Nemci so plačali težke milijone, da bi zatirali strašno bolezen, toda doslej so bili vsi uspehi prav za prav le krajevni. Par let izgine bolezen, pa se že spet pojavi. V letu 1937, so našli precej mrtvih gamsov v gorovju, kjer se je ta strašna kuga prvič pojavila skoraj pred 70 leti. Za omejitve garji pri gamsih so v nekaterih krajih postavili daleč se raztezajoče ograje. Ogradi so cele okraje. Zda so postavili tudi posebne straže.

Avstrijski strokovnjaki so izjavili nadalje, da je precej dvomljivo, da bi se bile nevarne garje pri veliki pažnji avstrijskih oblasti neopaženo prikrile iz Gornje Koroske preko pogorja Dobrača, čez Zilo in Dravo v Karavanke. Nekeč da je bilo že zašumelo med koroskimi lovci o garjavih gamsih na Dobraču. V veliko veselje vseh prijateljev prirode in lova pa je bilo ugotovljeno po strokovnjakih, da je sumljiv gamso obolen na drugi vrsti garji. Brčias bo tako tudi pri nas!

Ker je pa vendar dana možnost, da se kakšna bolezen še na drug način lahko prenese v najdaljšem kraju (tako: da bi n. pr. krokar ali planinski orel prenesel okuženo dlako, bodisi na perju, na krempljih ali v kljunu), je treba vendar dobro paziti na vsak sumljiv pojav med gamsi.

Od trope, v kateri bližini je bil bolni gamsi v Medjem dolu, je bila odstreljena tudi sumljiva gamsova koza. Le-ta pa ni bila garjava, marveč je imela mehanično poškodbo na očesu. Vse druge vesti o garjavih gamsih so zaenkrat pri nas le izmišljotina.

Iz sodne dvorane

Odtis sredinca

ga je pokopal

Ljubljana, 11. januarja. Artemiju Lipitzerju, 23-letnemu soborčnikoskiju, so v obtožnico napisali precejšnje število obtožb. V l. 1936. je bilo pod grajskim hribom, kjer je preko dvorišč lahek dohod iz gošče v stare baje, izginilo iz stanovanj iz dvorišč mairsky Parkat je izginilo tudi perilo. Nepoklicani obiskovalci pa je posetil tudi Milošev gostilno, kjer se je nabasal z denarjem in klobasami. V tej gostilni so na okenski polici našli policijski lep prstni odtis, ki je bil najprej migljati, potem pa še dokaz za krivdo Lipitzerja. Vtknili so ga v luknjo in mu naprtli še ostale grehe, ki so bili istočasno zagrešeni v sosednjih hišah. Naključje je hotelo, da je lastnica ukradenega perila nekeč prav slučajno opazila, da je iz žepa Lipitzerjeve male nečakinja pokopal žepni robc, ki po svoji posebnosti ni mogel biti od nikogar drugega kakor od okodovanke. Robec pa je k svoji svakinji prinesel v perilo prav Lipitzer sam, kakor je svakinja zatrjevala.

Toda kljub prstnemu odtisu in usodnemu robčku je Lipitzer veskrozi že od preiskave dalje vztrajno zvelikel vsakršno krivdo. Povedal je, da je bil 2 leti pri vojaki, da je sicer prišel dvakrat v tem času na dopust, da pa je vedno hodil v vojaški obleki, v kateri mu ne bi bilo kazalo krasti pri belem dnevu. Glede prstnega odtisa je izpovedal daktiloskop ljubljanske policije Ivan Podobnik, da ne more biti nobene pomote, ker se prstni odtis z okna povsem ujema z originalnim prstnim odtisom Lipitzerjevim, izključeno pa je, da bi še drug človek imel prav enakega. Predsednik senata se je spomnil, da je nekeč bral, da se je samo pri nekaj dvojčkah in to le enkrat od časa daktiloskopskih raziskovanj, mogla ugotoviti enakost prstnih odtisov. Če torej ta znanost tako gotovo stoji pri svojih znanstvenih izsledkih, da si ljudje vsaj po prstnih odtisih ne moremo biti enaki, tudi sodišču ni preostalo drugega, kakor da je osvojilo prepričanje, da zamenjava lastnika originala prstnega odtisa tudi v Lipitzerjevem primeru ni mogla. V tem prepričanju je Lipitzerja obsojilo zaradi tatvine pri Milošu na 8 mesecev strogega zaporu in na 3 letno izgubo državljanjskih pravic, poleg tega pa mora tudi Milošu povrniti škodo v znesku 1.224 din. Za vse druge točke obtožbe pa je sodišče Lipitzerja oprostiti krivde in kazni zaradi pomanjkanja dokazov. Lipitzer je sodbo sprejel brez prigovora, ko mu je bilo zagotovljeno, da mu je v kazni vstet tudi preiskovalni zapor od 26. novembra dalje.

Proti obstoju države

Po zakonih za kazniva dejanja proti obstoju in ustavni ureditvi države je bil obtožen Anton Camernik iz Zaplane pri Vihniku. Pristojni so z 1 l. bencina, vrednega 12 din, in nekaj smrekovih desk in strešne lepence v vrednosti 230 c.n. Te stvari so bile last vojaške uprave. Camernik je priznal to pristojstvo, zagovarjal pa se je, da nikakor ni mislil nič hudega pri tem. Nekemu vojaku je nekeč posodil nekaj malega denarja in namesto vrnila mu je vojak obljubil bencin. Camernik ima bajto in malo zemlje, pa si je z deskami hotel napraviti še skromno drvarnico. Sodišče je upoštevalo njegovo odkrito priznanje in ga je obsojilo na najnižjo možno kazn: na 3 mesece strogega zaporu in na 240 din denarne kazni. Za tako zločinstvo predvideva kazenski zakonik robijo do 10 let!

V tretje gre rado...

27-letni rudar France Strumpf postreže sodišču vedno z isto zadevo. Danes je bil pred malim kazenskim senatom obtožen, da je v noči na 19. novembra odnesel iz tiskarne in knjigarne »Sava« v Kranju okrog 700 din gotovine in album. Kar je starega na tej zadevi, je dejstvo, da je to

že tretji Strumpfov obisk pri »Savi«. Ko je po prvem obisku osedel prisojeno mu kazn, je bila njegova prva pot iz zaporu spet v tiskarno, kjer je bil nekdaj v službi. Ko je zaradi ponovnega obiska spet stal pred sodniki se je izgovarjal, da je moral nekeč priti do sredstva, da bi zdravil svojo bolezen. Napotil se je pač tja, kjer mu je bil teren najbolj poznan. Ko se je pa po ponovni kazni spet znašel na cesti, kaj je bila njegova prva pot? K »Savi« v Kranju! Vse je delal po starem, preizkušenem načinu. Morda je bil prelen za razmišljanje, morda pa premalo nadarjen in iznajdljiv. Dejstvo je, da se je pričel vrteti po stari izhojeni poti, po kateri bi romal sodaj tudi v zapor, ko je komaj iz njega zlezal. Prisodili so mu 7 mesecev strogega zaporu in mu odvzeli častne državljanjske pravice za dobo 3 let.

Iz Julijske krajine

Požar v tržaškem pristanišču. Pred dnevi je nastal v nekem skladišču v tržaškem pristanišču večji požar. Na pomoč so namudoma prihitali mestni gasilci, ki so si mnogo prizadevali, da bi ogenj omejili, kar jim je končno tudi uspelo. Uničenih je bilo 80 bal bombaža. Škoda, ki jo je napravil požar, cenijo na 50.000 lir. Ogenj se je razširil po skladišču iz neke pokvarjene peči, v kateri so si skladiščniki zaradi mraza zakurili.

Pred tržaškim pristaniščem sodiščem se je vršila pred tednom dni razprava v zadevi Istrana Benčiča, ki je bil pred kratkim po pulskem sodišču obsojen na dva meseca zapor, kar se lani ni odzval pozivu k naboru. Benčič se je izgovarjal, češ da poziva obde ni prejel. Zaradi pomanjkanja dokazov ga je sodišče sedaj oprostito.

V Ratu je bil odlovljen dosedanj tajnik tamkašnje fašistične organizacije Lucijan Massalia. Za novga tajnika je bil imenovan Albert Argenterio.

Sodišče v Gorici je bil te dni prijavljen 24 letni Lojze Skrt iz Gorice, ker se pred leti ni prijavil k naboru. Skrt se je predljal odpravil preko meje. Ko se je sedaj vrnil domov, so ga zaradi bega čez mejo prišli in odvedli v goriške zapore. V kratkem bo postavljen pred sodišče zaradi obih prestopkov.

O nesreči, ki se je pripetila delavcu Antonu Miheliču iz Boveca na Soči, smo pred dnevi že poročali. Mihelič, ki je pri padcu z glavo udaril ob sekuro, tako da mu je poškila ločanja, je dva dni po prevozu v goriško bolnico podlegel poškodbam.

V goriški Rožni dolini je nastal preteklo sredo v nekem poslopiju, ki je last ustanova za kmetijsko obnovo Benčič, požar, ki je stavbo uničil skoraj do tal. Goriški gasilci so z veliko težavo rešili skrajno levo krilo poslopija v katerem je urejeno manjše stanovanje. S srednjim in desnim delom stavbe vred pa je zgorelo tudi mnogo poljskega orodja in nekaj oblek poljskih delavcev, ki so namočeni pri zavodu. Požar je ustanovo oškodoval za 15.000 lir.

Nova davščina. S 1. januarjem t. l. je bila uvedena nova 2% davčna določila na nekatere neposredne in posredne davke. Dokladi se bo zbirala v posebnem fondu za podporne akcije posameznih občin, ki so pred meseci prevzeli te posebne naloge od dotedanih fašistovskih pooblaščenih ustanov.

Dokladi se nanaša na državne, pokrajinske in občinske davke in davščine, in sicer na zemljiški in zgradbeni davek ter občinske davčne doklade na ota davka, na dohodnino, na samski davek, na registrski in dedščinski davek, davek na hipoteke in še na razne druge manjše davke in davčne doklade ter takse.

V Zadlazu na Tolminskem so pretekli četrtek aretirali domačega fanta 29 let starega Josipa Lešana in ga odvedli v tolminski sodniške zapore že pred meseci je bil Lešan obsojen na podgrižni mesec zaporu, ker se je brez propustnice odpravil čez mejo. Prad kratkim se je vrnil nazaj domov. Sedaj bo moral kazn prestat.

Na meji pri Podhrdu je bil aretiran 38 letni Alojz Hacin iz Ljubljane. Prišel je preko meje brez pošnega lista. Odvedli so ga v zaporu tolminskega sodišča.

Gospodarstvo

Sladkorja nam bo primanjkovalo

Medtem ko smo prejšnja leta imeli precejšnje nadprodukcije sladkorja v naši državi, se je lani na prizadevanje sladkorih tvornic produkcija sladkorne pese tako skurčila, da bo naša oskrba s sladkorjem dv prihodnje jeseni težavna in je verjetno, da bomo morali nekaj sto vagonov sladkorja še uvoziti.

Tvornice sladkorja so v decembru zaključile svoje obratovanje, pred nekaj dnevi pa je končala svoje delo tudi državna komisija za ugotovitev odkupne cene, ki jo imajo dobiti kmetovalci za dobavljeno sladkorno peso. V praksi zaključeni produkcijski kampanji so naše tvornice komaj proizvedle 3300 vagonov sladkorja. To je najmanjša produkcija, ki so jo doslej zabeležile naše tvornice in znaša le polovico povprečne letne produkcije v zadnjih desetih letih. Vzporedno se je zmanjšala produkcija melase, ki je znašala le 1820 vagonov in tudi suhih rezancev sladkorne pese bo na razpolago le 1300 vagonov.

Ta majhna količina produkcije je deloma posledica slabe letine sladkorne pese, deloma pa je posledica prizadevanja tvornic, da omejijo produkcijo. V lanskem letu je bilo v naši državi posejano s sladkorno peso le 14.580 ha, kar je najmanjša zasejna površina, ki smo jo zabeležili od zedinjenja. V zadnjih desetih letih je znašala povprečna s sladkorno peso zasejana površina 25.900 ha.

Kakor se zdi so tvornice sladkorja šle predaleč s svojo politiko omejevanja produkcije sladkorne pese: kar bo imelo za posledico, da letošnja produkcija sladkorja skupaj s starimi zalozami iz prejšnjih let ne bo zadostovala za kritje predvidene potrebe. Sigurno je, da bomo v novo produkcijsko kampanjo v jeseni letošnja leta prišli brez vsakršnih starih zaloz, čeprav bi morali stremeti za tem, da imamo vsako leto minimalno rezervo za vsako eventualnost.

Bojazn, da ne bomo imeli letos dovolj sladkorja sloni na naslednji računski kalkulaciji. Dne 30. septembra lanskega leta so znašale pri naših sladkornih tvornicah zalozne starega sladkorja 4650 vagonov. Do konca meseca oktobra, ko je prišel na trg novi sladkor, so te stare zalozge padle na okrog 4000 vagonov. Če k tem 4000 vagonov prištejemo še letošnje produkcije v višini 3300 vagonov, tedaj vidimo, da imamo do začetka letošnjega oktobra vsega na razpo-

lago 7300 vagonov. Ta količina pa je manjša, nego znaša naša letna potrošnja, ako vzamemo za merilo lanskega letnega potrošnja, ki je znašala 7600 vagonov. Ni pa izključeno, da se bo v teku letošnjega leta potrošnja sladkorja nadalje povečala, podobno kakor lani, ko je narasla v primeri s prejšnjim letom za 600 vagonov. Tako povečanje potrošnje pa je prav verjetno glede na večjo kupno moč prebivalstva, zlasti kmetov na jugovzhodu naše države, ki so imeli letos razmeroma ugodno letino posebno v koruzi in so tudi cene kmetijskih pridelkov ugodnejše. Zelo verjetno je, da bomo morali na jesen uvoziti iz inozemstva več sto vagonov sladkorja, morda bomo celo prisiljeni uvoziti večje količine, nego bi to zahtevala dejanska potreba, da ustvarimo vsaj minimalno rezervo sladkorja. V resnici ni bilo potrebno, da je prišlo do tega neugodnega položaja, zlasti ker je kapaciteta naših sladkornih tvornic dovolj velika in se zadnja leta izkorišča le del te kapacitete.

Izgleda za bodočo kampanjo pa še komplicira okolnost, da se kmetovalci v letošnjem letu malo zanimajo za sejanje sladkorne pese. Pri tem se sklicujejo na nerentabilnost glede na nizke odkupne cene ter zahtevajo, da se odkupne cene povišajo v sprazmerju s povečano rentabilnostjo drugih kultur in s povečanjem delavskih mezd.

Tvornice sladkorja je doseglo uspešno, da si zasigurajo vsega komaj 1/3 zasejane površine, ki bi bila potrebna v letošnjem letu, namreč okrog 15.000 ha, medtem ko bi bilo treba zasajati najmanj 45.000 ha. Da bi prišli do novih rezerv, ki so vedno potrebne. Površina se bo morala torej nasproti lanskemu letu potrojiti.

Kakor poročajo iz Beograda bo v kratkem sklicana konferenca zainteresiranih državnih ustanov in predstavnikov sladkornih tvornic, na kateri bodo razpravljali o povišanju odkupnih cen za sladkorno peso, kar je samo s povišanjem te cene mogoče vplivati na kmetovalce, da letos povečajo zasejano površino. Sklicanje take konference so zahtevali tudi kmetijske organizacije iz krajev, kjer se goji sladkorna pesa. Nekatere tvornice so v načelu že pristale na povišanje odkupne cene za sladkorno peso in bo konference, ki bo sklicana še v teku januarja, sklepala predvsem o tem, v kakšnem obsegu, naj se poviša odkupna cena.

reč zastopniki zagrebških nabavljajalnih združenj podali izjavo, da delegati zagrebških nabavljajalnih združenj ne morejo več sodelovati na obnem zboru, ker je bila odklonjena njihova resolucija, naj se občni zbor odgodi, ker je navzočih premalo delegatov. Zagrebški delegati so nato zapustili zborovanje. Skupščina je kljub temu nadaljevala svoje delo, odobrila je spremembo pravil ter sprejela še razne predloge, nakar je bilo zborovanje o polnoči zaključeno.

Gospodarske vesti

Naša delegacija za pogajanja s Italijo. V sredo se prične v Beogradu drugo zasedanje italijansko-jugoslovenskega gospodarskega odbora. Iz Rima se je že vrnil prvi viceguverner Narodne banke dr. Ivo Belin, ki je tam vodil prehodna pogajanja o tehničnih vprašanjih bodočega klirniškega plačilnega prometa s Italijo. Na zasedanju italijansko-jugoslovenskega gospodarskega odbora vodita italijanske delegacije dr. Masini in D. Agostino. Našo delegacijo pa vodi pomočnik zunanjega ministra g. Milivoj Pilja, ki so mu pridrženi kot delegati dr. Sava Obradović, upravnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, dr. Milutin Petrovič, šef oddelka pri istem zavodu, dr. Ivo Belin, prvi viceguverner Narodne banke, dr. Milan Lazarevič, načelnik trgovinskega ministristva Jovan Radolović, načelnik carinskega oddelka v finančnem ministristvu, in inž. M. Manojlovič, šef oddelka v ministristvu za gozdarstvo i rudnike.

326 bank pod zaščito. V teku drugega polletja preteklega leta je zaprosilo v naši državi za zaščito še 24 bank, od tega 11 samo v novembru, ko bi moral poteci rok za vlaganje prošnje za zaščito. Ob koncu leta je bilo pod zaščito 326 denarnih zavodov (brez kreditnih združenj). Kakor je znano je bil rok za vlaganje prošnje za zaščito podaljšan samo za tri mesece, to je do 23. februarja t. l. Obenem je bilo sporočeno, da namerava trgovinsko ministristvo izdati uredbu, ki bo za primer prehodne nevladnosti ali trenutnega navala vlagateljev preprečila eventualne težke posledice. S to uredbu naj bi se ustvarile enake trajne možnosti za zaščito, kakor sta jih uvedli Avica in Češkoslovaška. Doslej pa ta uredba še ni bila izdana in nas od 23. februarja, ko bo končno potekel rok za vlaganje prošnje za zaščito po uredbi o zaščiti denarnih zavodov, loči le še dober mesec dni.

Železniške tarife za lesne proizvode. V zvezi z načrtom nove železniške tarife se danes prične v Zagrebu zasedanje tarifnega odbora, na katerem bodo člani tarifnega odbora zaslišali predstavnike lesne industrije. Kakor je znano, namerava železniška uprava s povišanjem tarife povečati dohodek blagovnega prometa na leto za 150 milijonov Din. Največji del tega povišanja pa bi odpadel na našo lesno industrijo. Železniška uprava utemeljuje nameravano povečanje s tem, da so s splošne gospodarske razmere zlojalske vendar to je v majhni meri velja za našo lesno stroko, kjer se zlasti v zadnjem času pričele cene zopet popuščati. Proizvodne naše lesne industrije obremenjujejo že zdaj prevozniki stroški za okrog 25% vrednosti. Pri tem pa je treba upoštevati, da je obremenitev z železniškimi tarifami v mnogih drugih državah, zlasti v Rumuniji, Poljski in Češkoslovaški, manjša od sedanje naše tarife obremenitve. Še večja pa bo disparitet, če se tarifi povečajo. Povišanje bi torej pomenilo zmanjšanje konkurenčnih sposobnosti našega izvoza.

Sporazum o izvozu našega lesa v Nemčijo. Iz Beograda poročajo, da je dosežen z Nemčijo sporazum o izvozu našega lesa v prvem letošnjem četrtletju. Sporazum za četrtletje določa naslednje kontingente v vrednosti 3.23 milijona mark: okrogli les 1000 ton, okrogli trdi les 1250 ton, brstov rezan les 7500 ton, mehki rezan les 15000 ton, ostali trdi rezan les 2250 ton, hrastove doge 500 ton, vezane plošče 375 ton.

Trgovinska pogajanja s Argentino. Iz Beograda poročajo, da se bodo v krat-

tem pričela trgovinska pogajanja med našo državo in Argentino. Pogajanja je s posebno noto predlagala naša vlada, ki je Argentino obenem prosila, naj bi se pogajanja vrhila pri kakem veleposlanstvu v Evropi, ki ima na razpolago potrebno osebo, ker bi bilo sicer potovanje naših delegatov v Argentino ali argentinskih delegatov v Jugoslavijo preveč zamudno.

Izvoz hemlja v Nemčijo. Nemško prehrbeno ministristvo je v emislu sporazuma odredilo za uvoz hemlja iz Jugoslavije za poslednje lanske četrtletje kontingent v vrednosti 300.000 mark, kar ustreza količini 2000 stotov hemlja. V označenem četrtletju pa je ena nemška tvrdila vložila prošnjo za devizno in uvozno dovoljenje za 14.000 kg. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine proučuje sedaj vzroke slabega zanimanja za uvoz jugoslovenskega hemlja v Nemčijo in bo skušal eventualno ovire odstraniti.

Nov rudnik za svintene cinkove rude. Francoska družba borskih rudnikov je pričela v bližini Pristine v deli pri eksploataciji novih ležišč svinteno-cinkove rude. Kakor zatrjujejo so ta rudna ležišča v Pristini enako bogata, kakor ona v Trepči.

Borze

11. januarja

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi trgovali nespremenjeno po 8,60, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 238. v zagrebškem privatnem kilringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,56 (v Beogradu po 8,5643) in v grških bonih po 23,50, za klirniške nakaznice na lire pa je bilo povpraševanje po 228. Nemški klirniški čeki stanejo v Ljubljani in Zagrebu 14,00 ter v Beogradu 13,99, za 15. februar pa v Zagrebu 14,00, za konec marca 14,0250 in za konec aprila 14,08.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bilo za vojno škodo povpraševanje po 428 (v Beogradu pa je bil promet po 431,50 - 432). Zaključki so bili zabeleženi v 6% beguških obveznicah po 79,50.

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2398,65—2413,25, Berlin 1733,52 — 1747,40, Bruselj 730,94 — 736, Curth 996,45 — 1003,52, London 215,03—217,08, Newyork 4272,26—4308,57, Pariz 145,77 — 147,20, Praga 151,93 — 152,04, Tret 225,64 — 228,73. Curih, Beograd 10, Pariz 14,6475, London 21,6075, Newyork 431,875, Bruselj 73,35, Milan 22,72, Amsterdam 240,5750, Berlin 174,05, Dumaj 80,95, Stockholm 111,40, Oslo 108,60, København 96,4750, Praga 15,15, Varšava 82, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 428 den., za februar 428 den., 4% agrarne 55 — 56,50, 4% severne agrarne 55 den., 6% beguške 79,50—81, 6% dalm. agrarne 78,50 den., 7% invest. 96 den., 7% stabiliz. 90 den., 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 84,75 den., 8% Blair 92,75 den.; delnice: Narodna banka 7550 den., PAB 212 den., Trbovelska 210 — 220, Gutmann 51 den., Sečerača Osijek 100 — 165, Dubrovačka 405 den., Jadranska 405 den.

Beograd. Vojna škoda 430,50 — 431,50 (431,50 — 432), za februar 430 — 431, 4% severne agrarne 55 den., 6% beguške 80 den., 6% dalm. agrarne 78 — 79,50 (79,50), 7% Drž. hip. banka 100 den. (100,50), 7% Blair 84,50 — 85,50, 8% Blair 93,50 — 94, Narodna banka 7650 — 7790 (7650).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 11. januarya. Začetni tečaj: pšenica: za maj 97,375; za julij 91,25; korn: za maj 61,75.

+ Winnipeg, 11. januarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 132,125.

+ Novosadska blagovna borza (1. t. m. Tendence stalna. Pšenica (78/79 kg): baška 175 — 176; baška polska 176 — 177; banatska 169 do 178; sremska 175 — 177; elavonka 176—178. Kornuza: baška in sremska nova 95 — 97; baška nova sušena 112—114. Oves: baški, sremski in elavonki 127 — 130. Rž: baška 172 — 174, Jermen: baški in sremski 63/64 kg 130 — 132,50. Moka: baška in sremska »Og« in »Ogg« 272,50 — 282,50; »2« 252,50 — 262,50; »3« 282,50 — 292,50; »4« 212,50 — 222,50; »7« 182,50 — 192,50; »8« 125 — 130. Otrobi: baški, sremski in banatski v vrečah 96—100.

BOMBAS

+ Liverpool, 10. januarja. Tendence mirna. Začetni tečaj: za jan. 4,84 (prejšnji dan 4,82), za maj 4,90 (4,88), za sept. 4,98 (4,96).

+ Newyork, 10. januarja. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za jan. 8,53 (8,44), za maj 8,66 (8,56).

ZIVINA

+ Na živinski sejmi 11. t. m. v Mariboru je bilo prigranjenih 454 glav, in sicer 3 konji, 8 bikov, 106 volov, 309 krav in 18 telet. Povprečne cene so bile naslednje: debeli voli 5—6,50 Din, poldebili 4—4,75, plemenski 3,50 — 4,50, bikki za klanje 3,50 — 5, glavne krave debele 4 — 4,75, breje 3,40 — 3,90, klobazariče 2,25 — 3,40, mozmice 3 — 4,25, mlada živina 4 — 4,50, teleta 5 — 7 Din za kg žive teže. Prodanih je bilo 223 konjadov.

Iz prometne službe

Beograd, 11. jan. p. Premesljeni so višji železniški svetnik Josip Jošt iz oddelka za kontrolo dohodkov k prometno-komercialnemu oddelku ljubljanske železniške direktcije, višja kontrolorja Martin Novak iz Celja k 9. progovni sekciji Ljubljana gorenjski-dolenjski kolodvor in Rajmund Roj iz signalne delavnice k 11. progovni sekciji Ljubljana-glavna proga v Ljubljani.

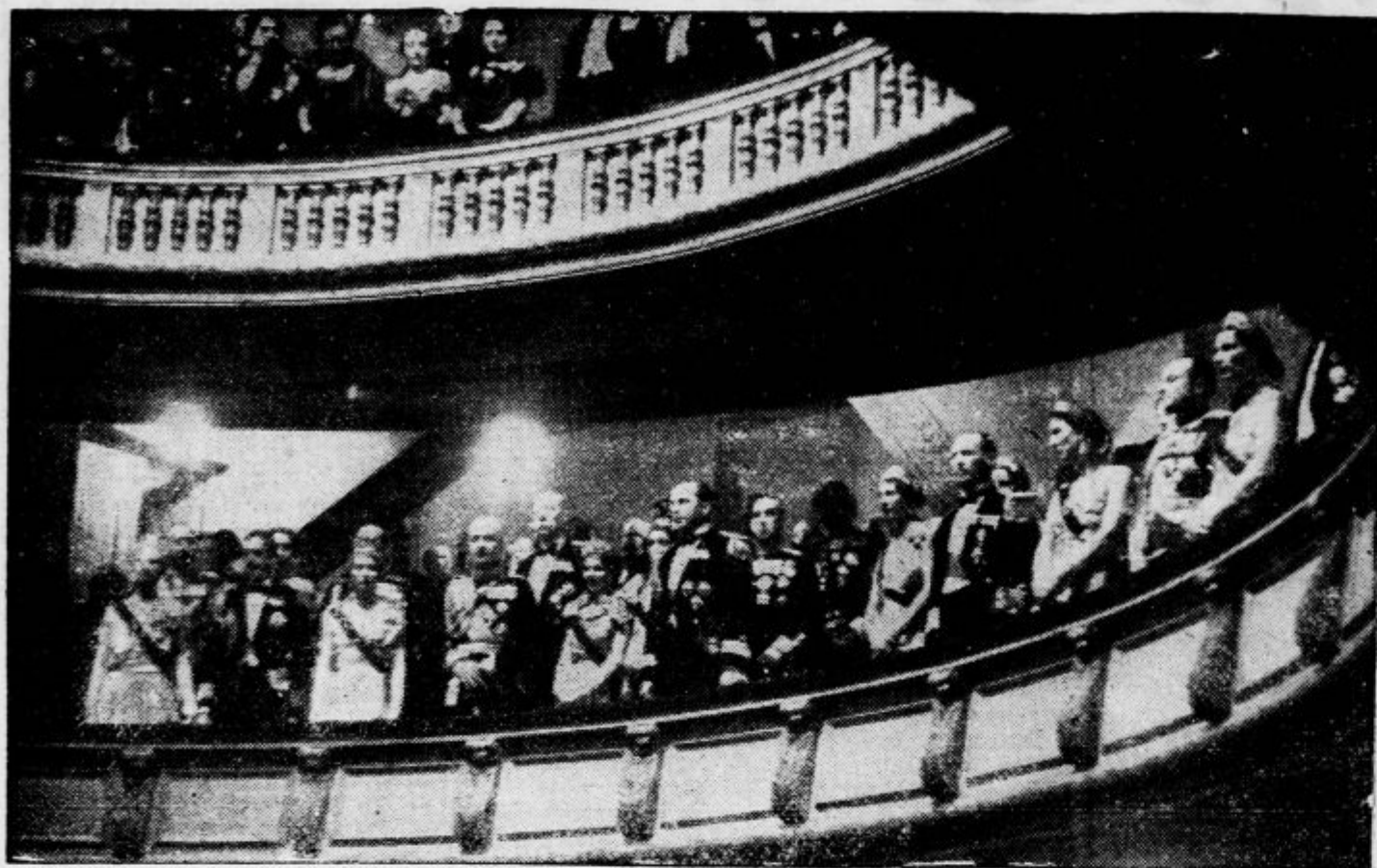
Napredovali so pri železniški direktkciji v Ljubljani svetnik inž. Janez Leten za višjega svetnika v 4. pol. sk. višji kontrolor inž. Viktor Kladič za svetnika v 4. pol. sk. in kontrolorja Ciril Lazar ter Franjo Lipovšek za višja kontrolorja v 6. pol. sk.

Napredovanje

Beograd, 11. jan. p. Za strokovnega učitelja v 8. položajni skupini je napredoval Maks Stupica na državni tekmi št. 101 v Kranju.

Nedeljska prinčeva svatba v Atenah

Levo: Novoporočena s člani kraljevske družine in z gosti v atenskem gledališču pri slavnostnem sprejemu. Odlična družba stoji poslušajo grško himno. Od desne proti levi: kneginja Olga in knez Pavle, vojvodinja Kentska, grški kralj Jurij II., v sredi: princesa Friderika in prestolonaslednik Pavel — Desno: Slovesni trenutek poroke

Poroka s političnim pomenom

Več nego lokalni in dinastični dogodek v Atenah — Nevesta je petnajst let mlajša od ženina, ki šteje samo 36 let

Grški prestolonaslednik Pavel

Atene, 10. januarja
Z velikim sijajem se je izvršila v nedeljo poroka grškega »diadoha«, prestolonaslednika Pavla, s princeso Frideriko Luizo Braunschweig-Lüneburško. Vse ceste so žarele v pestrem okrasju zastav, med katerimi je prevladovala hannoversko modro-rumeno poleg grškega modro-belega. Iz vseh grških provinc se prihajali in še prihajajo najdragocenejši darovi za novoporočence. Samo za četverico telec, ki so vsaki slavnostno kočijo mlade dvojice, so potrosili milijon drahem. To slavnostno, zlato kočijo so že dolgo obnavljali, kajti igrali je morala važno vlogo. Dolgo je že tega, kar so jo na grškem dvoru zadnjič potrebovali.

Prestolonaslednik Pavel je 14. dec. dočel 36 let. Njegov brat, sedanji kralj Jurij II., se je že dolgo tega ločil od svoje žene, rumunske princese Elizabete, sestre kralja Karla II., in ker je bil njegov zakon brez otrok in tudi ni pričakovati, da bi jih še kdaj imel, čeprav šteje le 48 let, velja prin-

Pavel za bodočega grškega kralja. S svojo preprostostjo in demokratičnim odporom proti vsemu bizantinizmu si je pridobil naklonjenost vseh slojev. Večkrat je posegel tudi osebno v politično življenje, toda nastopal je v tem primeru v skladu s svojo angleško vzgojo tako, da si ni mogel ustvariti sovražnikov.

Njegova mlada žena bo 18. aprila dočela 21 let, je torej petnajst in pol leta mlajša od njega. Nje oče je bil Ernest Avgust, zadnji vladajoči vojvoda Braunschweig-Lüneburški. Kot glavar hannoverske hiše je imel tudi naslov »kraljevega princa Velike Britanske in Irske« ter »vojvode Cumberlandskega«. Njena mati je bila pruska princesa Viktorija Luiza, edina hči kaiserja Viljama II. Rodnina Braunschweig-Lüneburška spada med najbolj zanimive knežje rodbine v Evropi. Že to je zanimivo, da je italijanskega izvora. Nje počenik, Othert I., je postal pod nemškim kraljem (poznejši cesarjem) Otonom I. mejni in palatinski grof Este v italijanski provinci Padovi. Njegovi nasledniki so živeli v Italiji kot grofi d'Este. V sredini enajstega stoletja se je poročil eden med njimi, grof Albreht Azo II., s hčerjo grofa Welfa II. Aldorfskega, torej iz slavne rodbine Welfov, ki se je slo let borila s Hohenstaufci za glavno vlogo v Nemčiji. Odlej je rodbina Braunschweig-Lüneburška, ki je baš pod Albrehtom Azom II. podedovala welfovski posest Braunschweig in Lüneburg, nosila tudi ime Welfovcev. Nasledniki Albrehta Aza so živeli v Nemčiji. Bili so nekaj časa vojvode Bavarski, pozneje pa vojvode Braunschweiga in Lüneburga, ki jim je dal Leopold I. naslov zbornih knezov Hannoverskih. Prvi teh knezov je bil poročen s potomko stuartske princese Elizabete in ko je l. 1714. umrla angleška kraljica Ana, so genealogi odkrili, da je hannoverski zborni knez Jurij najbližji sorodnik Stuartovcev in je postal tako v svoji lastno presenečenje angleški kralj. Odlej je obstajala personalna unija med Angleško in Hannoversko do l. 1837. Tako je ta rodbina, katere mlajša linija je do konca svetovne vojne vladala v Braunschweigu in Lüneburgu (in iz te mlajše linije izvira princesa Friderika Luiza) tesno povezana z zgodovino Anglije in Nemčije.

Iz vsega tega izvira, da pomeni sedanja poroka več nego samo lokalni ali dinastični dogodek. Spomniti se je treba tudi na to,

da sta nemški in angleški interes baš v Grški vedno zvoza zadevala drug ob drugega. Grki so s to poroko napravili dobro diplomatsko potezo, kajti tako Nemci kakor Angleži smatrajo princeso za svojo in so poroko veselili ter si od nje obetajo koristi. Značilno pa je, da se je pred časom zavoljo te poroke sestal angleški prestolni svet in da je kralj Jurij VI. izdal svoje dovoljenje za to, da se princesa poroči z grškim prestolonaslednikom. To je bila več nego samo tradicionalna farsa. Angleži so s tem zvoza poudarili, da sta rodbini Windsorska in Hannoverska s stari mi vezmi zvezani med seboj in Grki so ta namigljaj razumeli. Na vsak način je zanimivo, da imenujejo v uradnih dokumentih Frideriko Luizo samo princeso Hannoversko, Velikobritansko in Irsko. Nje prvi naslov kot članice rodbine Braunschweig-Lüneburške, ki se ga drži le malo angleških reminiscenc, so kolikor mogoče prešli.

Od Heimwehra k domačemu ognjišču ...

Bivši avstrijski podkancelar, knez Rüdiger Starhemberg, ki ga je kancelar Schuschnigg izločil iz svoje vlade ter ga onemogočil v politiki, se je pred kratkim oženil z igralko Noro Gregor. Novoporočena preživljata zimske počitnice v smučarskih revirjih

Rusi pojdejo na Južni tečaj?

Letalec Vodopjanov predlaga sestavo in odpošiljatev triletno vremenoslovne odprave v Antarktido

Moskovska »Pravda« govori o odpravi, ki naj bi na Južnem tečaju osnovala stalno vremenoslovno postajo. Članek je napisal slovit letalec Vodopjanov, glavni pilot sovjetskega letalskega oddelka, ki je pristal lansko leto na Severnem tečaju.

Vodopjanov predlaga, naj bi še letos opremili ekspedicijo z najnovejšim in ob enem največjim ruskim ledolomilcem, »Jožefom Stalinom«. Ledolomilec naj bi bil matična ladja za pet dvomotornih letal in naj bi imel zaloge za triletno bivanje v Antarktidi, razen tega naj bi odpejal tja celotno opremo za meteorološko taborišče, kakršno je Papanin uredil na Severnem tečaju.

Po izkušnjah admirala Byrda bi bilo najbolje, če bi uredili oporišče v Luitpoldovi deželi na 77. južnem sporedniku. S tega oporišča bi ruska letala lahko dosegla Južni tečaj in tam bi odstavila raziskovalce ter svo njihovo opremo. Vodopjanov meni, da bi bilo mogoče svo odpravo spraviti na tečaj v treh poletih. Tu bi se raziskovalci mudili mesec dni ter opazovali. Razen tega bi letala opravila sedemdeset poletov preko vse Antarktide,

da bi jo proučili popolnoma v zemljepisnem in vremenoslovnem pogledu. Na tečaju samem bi potem uredili stalno vremensko postajo, sestojajočo iz petih raz-

iskovalcev, enega pilota in dveh mehanikov, ki bi imela po načrtu Vodopjanova štirikrat na dan brezčasno zvezo z Rimom. Dobre nade ali z Sydneyem.

Novi podkralj Abesinije na službenem mestu

Prihod vojvode d'Aosta v Adis Abebo, kjer je novi podkralj prevzel vodstvo vladnih poslov

Smrt zaradi lakote v puščavi

Z roba Saudove Arabije poročajo, da je deset romarjev, ki so bili na poti v Meko, podleglo izčrpanosti zaradi gladi in žeje. Samo eden se je rešil in ta je prinesel žalostno novico med ljudi.

Krokodil razkosal morskega volka

Nekaj lovskih družb iz Porta Darwin v Avstraliji je kakšnih 70 milj pred izlivom reke Adelaide v morje opazovala zanimiv boj med morskim volkom in krokodilom.

Morski volk je zagledal krokodila in ga brez nadaljnega napada, toda kušar je svojega sovražnika s silnim udarcem repa vrgel v zrak. Živali sta se nato potopili in nadaljevali boj pod vodo. Po kakšnih petih minutah je priplaval morski volk težko ranjen na površje, njegov nasprotnik ga je potem počasi razkosaval in požiral. Krokodil je meril v dolžino kakšne tri metre, morski volk pa dva metra.

Tat je poravnal tatvino
Nepričakovan zavitek v predalčku za pisma

Na tem svetu nimamo samo nekoliko poštenih ljudi, temveč tudi nekoliko poštenih tatov.

L. 1925. je trgovcu Della Vecchia iz Vicenze izginilo 280 lir. Neki neznanec mu je iz blagajne ukradel ves izkupiček enega

Nič več židovskih advokatov v Rumuniji

Izvršilni odbor rumunske odvetniške zbornice je sklenil izključiti iz vrst advokatske organizacije 1540 židovskih advokatov, ki so v seznamu bukreštanske odvetniške zbornice. Izključeni židje se ne bodo smeli več udeleževati v izvrševanju odvetniške prakse.

dne. Trговец je stvar tedaj ovdal policiji, pa uspeha ni bilo nobenega. Della Vecchia je med tem že davno pozabil na to tatvino, ko je te dni v svoji pisarni omarici našel zavitek s 300 lirami. Pismo je bilo žigosano v Padovi, denarju priložene vrstice pa so stvar obrazložile tako-le:

»Priloženo boste našli 300 lir, ki so Vaša last. Oseba, ki Vam jih je vzela pred desetimi ali dvanajstimi leti, misli, da je odnesla tedaj 270 lir. Dodala je še nekaj, da bi vse poravnala. Rada bi Vam bila ukradeni denar vrnila že prej, pa ni bilo mogoče. Upa, da ji boste velikodušno odpustili pregrešek.«

Lep dar: Zgodbe brez groze

A NEKDOTA

K pravkar umrlemu županu Velike Prage, primatorju dr. Baxi je prišel uradnik, da bi ga prosil za krajši dopust zaradi ženitve.

»Tak vi se mislite poročiti, ga je nagovoril župan. »Ali ste pa tudi dobro premislili svoj korak?«

»Sem, gospod primator.«

»Nu, to je vaša stvar. Veste, zakon ni magistrat. V zakonu je treba delati, sicer vaša gospa ne bo zadovoljna z vami!«

VSAT DAN ENA

»Oprostite, ali mi veste povedati, kako bom prišel ven na prihodnjem postajališču?«
(»Politikenc«)

Iz razdejanega Teruela

To je vse, kar je ostalo od poslopja »Gobierno civil« v Teruelu ...

Romanca o Edvardu VIII.
„Na svidenje in Bog z vami!“

V angleški založbi Thomas Nelson in sinovi je izšla knjiga »Kings and Things«, ki hoče otrokom onskati najvažnejše dogodke angleske zgodovine. Med drugim obravnava v obliki, ki je otrokom dostopna, romanco kralja Edvarda VIII. in ge. Simpsonove na sledeči način:

»Kralj Edvard je ljubil neko damo in se je hotel poročiti z njo, da bi bila kot njegova žena vedno poleg njega. Mnogo, zelo mnogo ljudi po vsej deželi pa je ni imelo zelo rado. Niso je hoteli za kraljico.

»Dobro,« je dejal tedaj kralj Edvard. »Vi te dame ne marate, jaz pa jo maram.

Ljubim jo bolj nego kogar koli na vsem širnem svetu. Rajši sem z njo skupaj nevladar te velike države. Torej pojdem in ne bom več vaš kralj. Ni vam pa treba, da bi bili žalostni, kajti imam zelo čednega brata, ki bo zelo dober kralj.«

Mi smo bili navzlic temu žalostni, pa nismo mogli ničesar storiti. Tako smo torej preprosto rekli: »Na svidenje in Bog z vami!« In kralj Edvard je dejal: »Na svidenje in Bog z vami!« Potem je odšel, da bi bil s svojo ljubo damo skupaj. Zato se sedaj ne imenuje več njegovo veličanstvo kralj Edvard, temveč njegova kraljevska visokost vojvoda Windsorski.

Kulturni pregled

»Proteus« v četrtem letniku

S pravkar izšlo 8.—10. številko je bil zaključen četrti letnik ilustriranega časopisa za poljudno prirodoslovstvo »Proteus«. Ko je pred štiri leti Prirodoslovno društvo v Ljubljani ustanovilo svoje popularno glasilo, so ga mnogi sprejeli s skepsjo, češ, ali bo mogoče poleg tolikih revij uveljaviti še našo »Prirodu« ali »Kosmos«? Nikče pa ni seveda dvomilo o potrebi časopisa, ki naj širi pri nas poleg ljubozni do prirode tudi znanje o nji, kajti šele s poznanjem njenih čudes in tajn se lahko pogloblja ljubezen do stvarstva, ki naj bi imela tudi etično moč.

Nemalga pomena je bilo, da je urejevanje »Proteusa« prevzel prof. dr. Pavel Grošelj, prirodoslovec obsežne, literarno in jezikovno podprte kulture, mož, ki je na široko razgledan po vseh prirodoslovnih disciplinah. Samo tak polihistor in tak tankočuten poznavalec našega jezika, ki se je pred vojno uveljavil kot spreten popularizator prirodoslovnih spoznanj, je mogel uspešno premagati začetne težkoče in dvigniti časopis na tako višino. Slutimo, da težkoče niso bile majhne, zakaj tudi dober urednik ne more trajno uspevati, če nima štaba dobrih sodelavcev. Nedvomno je naloga popularizatorja prirodoslovnih ved težka in v marsičem kočljiva, če zahtevamo, da bodi popularizator v zvezi poljudni obliki strogi in zanesljiv znanstvenik. Dobra, ko se je pod poljudnim prirodoslovstvom razumela zmes resnice in fantazije, je minila tudi pri nas. Vprašanja forme, stila, jezika pa zahtevajo od prirodoslovca, ki naj piše poljudne sestavke, že znatno literarno kulturo, kakor sta jo imela prej pri nas Fr. Erjavac in Ferd. Seidl.

Dr. Pavlu Grošlju je uspelo, da je s smotnim in prizadevnim delom premagal težkoče, in čeprav slutimo, da s »Proteusom« še vedno ni dosegel svojega ideala, je vendar s štirimi letniki odlično dokazal ne samo »rasion d'être« takega časopisa, marveč tudi možnosti njegovega razvoja v smeri zapadnoevropskih vzorov. Pritegnil je v sodelovanje krog celo vrsto naših starejših in mlajših prirodoslovcov ter dvignil »Proteus« na višino, ki že zdaj niti malo ne zaostaja za drugimi jugoslov. časopisi te vrste.

V pravkar zaključenem letniku je »Proteus« priložil skoraj trideset član- kov, ki obravnavajo zanimive, delno z domačo naravo združene pojave in probleme. Izmed teh član- kov omenjamo samo

nekatera, ne da bi hoteli s tem zastopati druge, nič manj zanimive: Izmed član- kov o slovenskih prirodoslovnih sta vredna pozornosti nekrolog prof. dr. Jovana Hadžija D. Gorjanovića — Krambergerju, ter dr. Lave Čermelja članek o Rugjeru Boškoviću in v zadnji številki dr. Albina Seliskarja članek o češkem fiziologu J. E. Punku. Dr. P. Grošelj je sam prispeval članke o izumirajočih živalskih, o dvoč- kih in njihovi življenjski usodi, o največ- jem teleskopu na svetu in celo vrsto kraj- ših zapiskov. Dr. Mirko Karlin je posvetil v sodobno zdravilstvo s člankom, v katerem ugotavlja, da »zdravilne rastline pridobivajo na veljavi prof. Jovan Hadži je še obdelal pojav kočevske dvoglave kače, dr. Ivan Rakovec je povedel čitatelje na geološki izprehod po Šmarni gori, Rafael Bačar ga je seznanil s problemi pitje se- litve in gnezditve, dr. Edvard Pajnič je pri- kazal naranče in ilimone, dr. Oskar Reya pa je obdelal teorijo umetne klime, med- tem ko se je Ivan Molinaro uspešno lotil ene najtežjih popularizacijskih nalog: os- nov relativnostne teorije. Mavricij Zgonik je orisal geologijo Dravskega polja, M. Zalokar pa je prispeval dva dobra botani- ka članka. Kušter je bil med drugim seznanil z okni in vrati polževe hiše. Me- rilu za presojanje takih popularnih član- kov je to, koliko lahko kljub specialni tva- rini in znanstveni zanesljivosti zamikajo strokovno nezainteresirane čitatelje, da jih prebere. Priznati je treba, da je večini piscev to uspelo, čeprav bi bilo želeli, da bi vzori Frana Erjavca, Ferd. Seidla, P. Grošlja in od tujih Bölscheja, Fabreja in drugih vzpodbujali še k večji nazornosti, jasnosti in stilistični umetnosti. Kajpak, najboljši popularizator je še vedno tisti, ki ume v sebi uravnovesiti znanstvenika in pesnika.

Poleg večjih član- kov »Proteus« književna naznanila in številne drobne ve- sti. V teh vestih, ki jih pišejo tudi odlični strokovnjaki, kakor na pr. prof. J. Hadži, najde čitatelj najrazličnejše zanimivosti iz prirode in včasih je prav v njih — poleg ene ali dveh razprav — težišče zvezka. Tva- rino izpopolnjujejo slike, ki jih je v tem letniku 106. Okusna oprema in dober pa- pir nemalo prispevata k simpatičnemu vtisku, ki ga takoj napravi na čitatelja ta edini slovenski časopis za poljudno pri- rodoslovstvo. Ali je spričo teh kvalitet sploh treba še posebej priporočati revijo »Proteus«? —o.

Pred prvim koncertom »Češkega noneta« v Ljubljani

Na povratku s turnee po Italiji se usta- vi to komorno združenje tudi v Ljubljani, kjer priredi 14. t. m. v veliki dvorani Fil- harmonične družbe samostojni koncert. Češki nonet sestoji iz devetih solistov, ki so vsi mojstri na svojih instrumentih. Se- stava je ta-le: flauta, oboa, klarinet, rog, fagot, violina, viola, čelo in kontrabas. V nekaj letih obstoja imajo za seboj že lepo število nastopov doma in v tujini, sedaj absolvirajo še drugo italijansko turnejo. Na mednarodnih festivalih so stalni gos- tje. Nastopajo tudi v manjših skupinah (kot kvintet, sekstet, septet, oktet).

V Ljubljani bodo izvedli dva noneta (Rédkyjevega in mojega) ter slavni Beetho- venov septet op. 20. Pred koncertom bom podal kratko analizo Beethovenove in svoje skladbe — zanimivo je, kako je do- mo sploh prišlo.

Meseca aprila 1936 sem bil s Trbovelj- skimi slavci na mednarodnem kongresu za glasbeno vzgojo v Pragi. V umetniški sobi Smetanove dvorane sem se s Šuligo- jem in Supancem ravno pogovarjal o ro- munskega mladinskega zboru, pa pristopi k nam dr. Václav Smetáček: »Slavko hit- ro napiši drugi pihalni kvintet!« »Ali je prvi tako slab...?« »Ne, tako dober je, da se lahko specializira!« »No, pa bom!« (Še do danes nisem prišel do tega). Ko je Smetáček oddirigiral, pa pride k meni ba- sist Herti, ki sva se poznala s konservato- rija: »Preden pa boš delal tisti drugi kvintet, boš napisal za nas nonet! to je vendar — skoraj simfonija!«

»Bom!«

1. decembra 1936 je dirigiral Mirko Polič

Zapiski

STRINDBERG IN ČEHOV V DRAMI

Za pestrost in razgibanost gledališke- ga repertoarja je prav, da se v vrsto tra- gedij in komedij, ki predstavljajo zaključ- ene enote večjega obsega, od časa do časa vpletajo ciklični manjši, drobni deli, ki utegnejo zadeti življenje na različnih po- priščih in v različnih formah, pa nudijo zato priliko toliko širši, stvarnejši gled- sled. Pri izbiri takšnih del pa bi ven- darle morale obveljati načelo, naj bodo tudi skupine manjših iger, ki pridejo kak- večer na program, posrednice kolikor mo- goče enotnega, ubranega doživljanja.

O Strindbergovi naturalistični žaloigri »Gospodična Julija« in Čehova šaljivi eno- dejanki »Snubača« se kaj podobnega ne da reči. Strindberg obravnava v svojem de- lu tragedijo dekadentne, mlade aristokra- ke, naveličane lastnega življenjskega na- čina, ki se zamota v ljubezensko avan- turo s hišnim lakajem, pa je na koncu deležna brutalnega razočaranja. Sodobne- ga človeka zanima »Gospodična Julija« samo še kot čisti psihološki problem, a še na tem področju utegnemo imeti le ma- lo razumevanja za trglovalce, kapricioz- ne domisljice, ki se porajajo v duši člo- veško, življenjsko, socialno povsem neza- nimive grofovske hčere. Dolgotrajno, ši- rokobesedno oklevanje med začetkom in koncem dandanes gledalca samo še utruja in Julijina poslednja žrtev ne gre skoraj nikomur do srca. Na Strindbergovo igr- o se Čehova »Snubača« v nobenem pogledu niti malo ne prilaga. Majhna, du- hovita, človeka in družbo ostro ocenjujo- ča šala je to, ki bi utegnila priti do krep- kega izraza v nizu podobnih manjših del, v tej zvezi pa je ne urizorizirav samo do- konca razbirljiva luč, ki je po »Gospo- dični Juliji« morda še ostala. Končni uč- nek obeh iger lahko smatramo v tem smi- slu za negativen.

Režiser inž. arh. Stupica je zlasti »Go- spodični Juliji« oskrbel živo, nazorno no-

tranjo in zunanjo podobo. Obe glavni vlo- gi (strežaj Jean in gospodična Julija) sta v iskreno doživljenjski, dograjnih kreaci- jah podala Levár in Severjeva, kuharico Kristo Gabrijelečeva. V »Snubaču« sta bili vedro dojemljivi predvsem podobi graščaka Čubukova in njegove hčere, ki sta ju predstavila Potokar in Levárjeva. Snubača Lomova je igral Stupica.

L. M.

V »Prirodoslovnih razpravah«, ki izhajajo v posameznih zvezkih kot znanstvena edic- ja ljubljanskega Prirodoslovnega društva, sta izšla 6. in 7. zvezek. Prvi prinaša raz- pravo E. Bauerja »Neue oder wenig bekann- te Ichneumoniden Jugoslawiens«, drugi pa razpravo A. Koširja »Zur Entwicklungsges- chichte einiger Metastasen des Mäusesterkreb- ses«.

»Modra ptica« priobčuje v drugi letošnji številki daljši odlomek iz romana dr. Vlado- mirja Bartola »Alamut«, ki izide med leto- šnjimi publikacijami »Modre ptice«. Sloven- ski pisatelj bo obravnaval v tem delu živ- ljenje in delovanje egega izmed misionar-jev izmaške kočine, ki je na srednjeveškem gradu Alamutu uredniti sveta originalno zasnovano in zanimivo spisanu pripovedno delo. — Branko Rudolf je prispeval članek »Problem modernega umetnika«, v katerem razvija svoje misli ob Voduskovi študiji o Ivanu Cankarju. — Iz angleščine je preve- den našega rojaka prof. Janka Lavri- na »Futuristični intermezzi«. Pisec označu- je ideologijo in prakso Marinettijeva fu- turizma. V rubriki Razno je objavljenih več poročil in beležk.

Jugoslavija v holandskem tisku. Vneti in široko razgledani nizozemski prijatelji Ju- goslavije, geograf in publicist prof. W. Valk, nadaljuje v holandskih revijah in listih s propagandnimi in informativnimi članki o Jugoslaviji. Tako je božična številka zla- me-nega dnevnika »Algemeen Handelsblad« priložila daljši članek prof. Valka o božičnih

in novoletnih običajih v Jugoslaviji. Članek prilože, kako dobro pozna holandski pisec zlasti narodne običaje v Srbiji, Hercegovini in Črni gori, ki jih opisuje v vsej njihovi folklorističnosti in slikovitosti. — V časopisu »Toeristen Kampioen«, ki je tedens- ko glasilo kr. nizozemske turistične zveze je izšel v številki z dne 18. decembra lepo ilustrirani članek prof. Valka o ribištvu ob jadranski obali. Pisec slika s krapki mi- tezami poezijo dalmatinske obale, morje v turji in idile ponočnega ribarjenja v bližini dalmatinskih otokov. Motiv lunojasne noči v Dalmaciji, slika hvarskih ribičev in pogled na splitsko pristanišče izpopolnjujejo piše- vo živahno in jasno besedo. V zadnjih trah letih je objavil prof. W. Valk v holandskih obzorjih in dnevnih toliko član- kov o Ju- goslaviji, da bi dali že dokaj debelo knjigo. Ali mu bo omogočeno, da izda v kaligri vsaj krajšo monografijo o Jugoslaviji, ki bi med njegovimi rojaki, znanimi potovalci po svetu nedvomno izvršila dobro in uspešno poslan- stvo?! (—o.)

Hemarjeva »Firma«, igra, ki je imela v tej sezoni lep uspeh v Ljubljani, sloni po informacijah »Češkega slova« na resničnih doživljajih. Pisatelj je dramatičar ljub- zensko dogodivščino poznanskega trgovca Leitgeba, ki se je zaljubil v poljsko igralko Heleno Modzelewsko. Hemar je svojega ju- naka vprav kopal po Leitgebu. Opomba češkega lista, ki se je njegova posnemamo to vest, velja tudi za naše razmere: Pri nas bi bilo skoraj nemogoče kaj takega v gledališču! Zares, če si naš pisatelj le zdalo in pre- vidno izposodi v naši družbi kakšen model, mu takoj preti kriminal. Leitgeb in Modze- lewska pa sta mirno prenesla dramatičnizo svoje nepozabne življenjske epizode.

Razstava češkega baroka v Pragi. Po uspe- li razstavi slovaške umetnosti, ki jo je ob- širneje prikazal tudi naš list, pripravljajo v Pragi velikopotezno zasnovano razstavo če- škega baroka, ki je po svojih spomenikih nedvomno ena največjih umetnostnih zna- menitosti ne samo Prage, marveč tudi ostale Češke in Moravske.

S P O R T

Še o nedeljskih smučarskih tekmah

Povsod so tekmovali v dobrem snegu in v velikim veseljem

Med številnimi smučarskimi tekmami pre- teklo nedelje je treba omeniti še mladinsko smučarsko tekmo, ki jo je priredilo eno najmlajših sportnih društev, SK Korotan v Črni. Vsi klubovi funkcionarji kakor tudi ostali krajevni faktori so se zelo potrudili, da je ta tekma uspela v vseh ozirih zelo zadovoljivo. Nikjer ni bilo nobene nezgode in tudi doseženi časi so glede na začetek sezone pravi dobri. Podrobno je bilo takole:

V I. mladinski skupini v smuku na 1 km je bil vrsten red na cilju tale: 1. Raulan Franc 2:02, Samec Ferdo 2:37, 3. Pikalo Pavel 2:40.

V II. mladinski skupini so bili rezultati v smuku na 2 km naslednji: 1. Cesar Pavel 3:25, 2. Kaker Ferdo 3:32, 3. Krivonog Er- nest 4:08.

Med člani je na 2 in pol km dolgi progi v smuku pridobil naslov klubskega prvaka Mlinar Maki s časom 4 minut.

Mlademu sportnemu klubu ob naši koro- škici meji želimo še več lepih uspehov.

O velikem smučarskem prazniku etarih in mladih, ki so ga imeli preteklo nedeljo v Mojstrani, je precej obširno poročalo že po- nedeljsko »Jutro«. Letos so bile te tekme še mnogo bolj živahne in bolj zasedene, ker so bili tekmovalci zaradi ugodne zime dobro pripravljani. Na startu med fa- voriti ni bilo Ljotza Klančnika, ki služi v Škofji Loki pri planincih, Rabič pa zaradi bolezni se ni mogel startati. Snežne razme- re so bile dopolne prav dobre, popoldne pri skokih pa zaradi novega snega že niso bile več najboljše.

Podrobne rezultate po posameznih kate- gorijah smo že objavili, objavljeno naj bo le še enkrat, da je postal klubski prvak v

Kolesarski občni zbor

Preteklo nedeljo je bil v prostorih ka- varne Vospernik v Ljubljani letni občni zbor ljubljanske kolesarske podzveze. Zara- di znanih dogodkov v zadnjih mesecih v našem kolesarskem sportu je bila udeležba delegatov posameznih klubov na tem ob- nem zboru izredno velika. Zborovanje se je udeležil tudi tajnik kolesarske zveze g. Ferrari iz Zagreba.

Največ zanimanja je bilo seveda za izvo- litev novega odbora, za katerega so bile predlagane kar štiri kandidature. Po daljši razpravi so se zborovalci zedinili za eno listo, na kateri so bili izvoljeni nasled- nji funkcionarji:

Za predsednika Vospernik, za podpred- sednika Plankar in Pogačar, za tajnika Tr- šan in Schweizer, za blagajnika Frkroj in Gregorič, za tehničnega referenta Plesko in Prešern, v odbor pa Butina, Žerjav in Bizel. Za revizorja sta bila izbrana Moder in Mat- ko.

Prva seja novoizvoljenega odbora bo v petek dne 14. t. m. ob 19. v kavarni Vos- pernik.

Razpis

medklubskih tekem SK Ilirije v tekih

Sportni klub Ilirija priredi v nedeljo 16. t. m. v Planici medklubsko tekmo v tekih za seniore in juniore. Proga za seniore bo dolga 16 km, za juniore 6 do 8 km.

Pravico starta imajo vsi verificirani se- niorji, člani klubov JZSS. Pri juniorih ta pogoj glede na savezne predpise ne pride v poštev. Start bo točno ob 10 izpred do- ma SK Ilirije. Vodstvo tekme si pridržuje po potrebi pravico start preložiti.

Prijave je treba poslati v dom Ilirije naj- kasneje do sobote 15. t. m. ob 20. v Ljub- ljano pa najkasneje do petka popoldne na naslov sekcije v kavarno Evropa. Prijavni- ce niti!

Nagrade: Prva v seniorski in juniorski skupini bosta prejela praktično darilo in diplomu, druga v vsaki skupini praktično darilo, tretji in četrti v vsaki skupini pa plaketo.

Zrebanje bo ob 9. pred tekmo v domu Ilirije.

Klubi, ki želijo za svoje člane prenoči- šče in prehrano v domu Ilirije, naj javijo to najkasneje do 13. t. m. ob 18 na naslov sekcije, Ljubljana — kavarna Evropa.

Iz letošnjega sportnega koledarja

Lani so bile v mednarodnem sportnem prometu zaradi berlinske olimpiade ne- izogibne nekatere omejitve, letos pa bo zato število velikih mednarodnih priredi- tev mnogo večje. Med drugim bodo letos povrh ostalih tudi tekme za svetovno pr- venstvo v nogometu, že zdaj pa se tudi mnogo razpravlja o svetovnem plavalnem prvenstvu v Londonu in takšni lahkolet- ski prireditvi v Parizu.

Prvi meseci so seveda v glavnem po- sebnosti tekmovalcem v zimskih sportih, mednarodne odločitve v ostalih sportnih panogah pa bodo potem v drugi polovici leta. Izmed dozdaj določenih terminov so omembe vredni naslednji:

24. do 27. januarja: evropsko prvenstvo v umetnem drsanju v St. Moritzu,

tekmu Klančnik Gregor, v skokih pa Jakopič Albin.

Otvorenem z ostalimi člani JZSS je preteklo nedeljo priredili klubski dan tudi SK Brat- stvo na Jesenicah, na katerem pa ni na- stopilo toliko tekmovalcev kakor bi jih lahko po številu članstva v tem klubu. De- nar, denar...

Med seniorji je na 15 km progi nastopilo 6 tekmovalcev, med katerimi je znalal Pogačnik Tone s časom 59:24. Med člani Bratstva je tekmoval tudi olimpijec Zemva Lovro, o katerem pa doseženi čas, ki je bil vsekakor mnogo boljši od ostalih, ni znan.

Juniorji so tekmovali na 5 km in je med 7 tekmovalci zasedel prvo mesto Berce An- drej s časom 31:34.

V drugi skupini juniorjev je bil 6 tek- movalcev in je bil prvi mladi Wergel s časom 5:35.

Popoldne so člani SK Bratstva tekmovali tudi v skokih, kjer je med člani s precej- šno sigurnostjo zasedel prvo mesto Zup'n Ivan, med juniorji pa z enakim številom točk otilični Bukovnik Leon.

Razen v Sloveniji so imeli to nedeljo pr- ve smučarske tekme tudi na jugu naše dr- žave, in sicer za prvenstvo Kopaonika na Kopaoniku in pa na Bjelašnici za prven- stvo sarajevske Slavije. V obeh teh tekmah so nastopili samo tekmovalci klubov iz beo- gradske in sarajevske podzveze, tako da so bili doseženi rezultati več ali manj povprečni. Razveseljivo pa je, da so slednjič tudi po naših krajih izven Slovenije in Za- greba začeli brez sodelovanja naših prvih sportnih delavcev na tem polju izvajati sportno smučarstvo. Čeprav še zmerom ni prodrla zavest, da smučarstvo ni nogomet.

24. do 29. januarja: svetovno prvenstvo v table-tenisu v Londonu.

28. do 29. januarja: evropsko prvenstvo v hitrotem drsanju v Oslu.

5. in 6. februarja: svetovno prvenstvo v hitrotem drsanju v Davosu in evropsko prvenstvo v umetnem drsanju parov v Opa- vi.

10. do 20. februarja: svetovno prvenstvo v hokeju na ledu v Pragi.

12. in 13. februarja: svetovno prvenstvo v umetnem drsanju za dame v Stockhol- mu.

18. in 19. februarja: svetovno prvenstvo v umetnem drsanju za moške v Berlinu.

20. februarja: svetovno prvenstvo v umet- nem drsanju parov v Berlinu.

24. do 28. februarja: svetovno smučar- sko prvenstvo v Lahtiju na Finskem.

5. do 7. marca: svetovno smučarsko pr- venstvo v alpskih disciplinah v Engelber- gu v Švici.

4. do 19. junija: svetovno nogometno prvenstvo v Franciji.

20. junija do 4. julija: mednarodna te- niška prvenstva v Wimbledonu.

6. do 13. avgusta: evropska plavalna pr- venstva v Londonu.

27. avgusta do 3. septembra: svetovno kolesarsko prvenstvo v Amsterdamu.

2. do 4. septembra: evropska prvenstva v lahki atletiki v Parizu in

9. do 11. septembra: evropska prvenstva v veslanju v Milanu.

Službena vremenska poročila

po stanju z dne 11. I. 1933.

Rateče-Planica 870 m: —7, jasno, mirno, prišč, 100 cm.

Kranjska gora, 810 m: —8, barometer se dviga, jasno, mirno, prišč, 70 cm.

Vršč, 1501 m: prišč 130 cm.

Dovje-Mojstrana, 650 m: —3, oblačno, mirno, 3 prišča na 35 podlage.

Bled, 510 m: —7, oblačno, 30 snega drs- nišče uporabno.

Pokljuka — Spothotel, 1500 m: —7, obla- čno, 10 prišča na 100 podlage.

Sv. Janez v Bohinju 530 m: —1, megleno, 5 južnega snega na 50 podlage.

Polževo 620 m: —3, barometer pada, po- oblačno, vetrovno, smuka neugodna.

Sv. Lovrenc na Pohorju 483 m: —2, obla- čno, mirno, 20 prišča na 70 podlage.

Rimski vrelce 530 m: —7, oblačno, mirno, 3 prišča na 65 podlage.

Senjorjev dom 1522 m: —8, 10 prišča na 145 podlage.

Pohorski dom 1030 m: —3, jasno, mirno, 15 prišča na 40 podlage.

Ruška koča 1249 m: —4, jasno, vetrovno, 10 prišča na 55 podlage.

dodatno poročilo z dne 10. I. 1933.

Sv. Križ nad Jesenicami 1000 m: oblačno, mirno, 12 prišča na 45 podlage.

Gorjše 1000 m: +2, oblačno, mirno, 5 no- vega snega na 90 podlage.

Dom na Ržlicah 1110 m: pooblačeno, mir- no, 10 novega snega na 50 podlage.

Dom na Kofcrah 1500 m: —5, jasno, 10 pri- šča na 90 podlage.

Zelenika 1534 m: —5, jasno, 10 prišča na 200 podlage.

— Ilustrovane sport-ke Novosti št. 3. so izlele s prvo vsebino, v glavnem o privra- vah za našo prvo mednarodno tekmo s Po- ljaki, pa še z drugim zanimivim gradivom iz ostalih sportnih panog. Ta številka ob- javlja tudi nekaj o zadnjih sportnih dogo- dkih v Sloveniji. Posamezne številke so po 1 Din.

LZSP. Drevi ob 18.30 ročna seja v klub- ski sobi kavarne Union. Zaradi prireditve podzveznega prvenstva prosim polnoštevil- ne udeležbe. Tajnik I.

Smučarski klub Ljubljane ponovno poziva vse tekmovalce, da bodo redi tedenski se- staniki vsak četrtek od pol 19. do pol 20. v lokalu SK Ljubljane, Selenburgova ul.1. Važno zaradi tekem in treninga. Damski oidek bo imel tudi tam obvezen sestanek vseh članic ob pol 20. prav tako vsak če- trtek. Važno zaradi tečaja na Pokljuki! Sprejemajo se novi člani in članice.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 12. I. Gospodična Julija, Snubač. Red A.

Četrtek, 13. I. Beraška opera. Red B.

Repriza Strindbergove žaloigre »Gospo- dična Julija« in »Snubača«, šale, ki jo je napisal Čehov, bo v sredo. Obe deli sta imeli na sobotni premieri zelo lep uspeh.

Krstna predstava najnovejše Gollieve mla- dinske igre »Sneuljičec«. Snov te pravil- ce je otrokom znana, zato bomo s tem večjim veseljem gledali pestro življenje na odru in poslušali lepe slovenske verzje, ki jih je na- pisal g. Golia. Sneuljičec igra gđ. Ančka Levarijeva.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 12. I. Ančka. Red Sreda.

Četrtek, 13. I. Linda di Chamounix. Red Četrtek.

»Linda di Chamounix« z gđco. Zuperč- vo v naslovni vlogi. Mesto g. Golobove pole Savoyarda-Pierota ga. Španova. V ostalih vlogah nastopijo gg.: Kogejeva, Banovec, Batetto, Primožič, Kolacio in Gorski. Dir- gira kapelnik Neffat, režija je prof. Sesto- va.

Prihodnja noviteta bo opereta »Helteac, katere tekst in glasbo je napisal g. Peter Golovin, baladni mojster naše opere, in- strumental pa je delo g. Bogomir Leskovic. Premiera to prihodnji teden.

Ga. Zlata Gjundjanc-Gavella bo gostova- la v soboto v opereti »Pri treh mladenkah«, v nedeljo zvečer pa v Čajkovskega operi »Evgenij Onjegin«.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 12. I. Zaprtlo.

7 smrtnih grehov

Povest iz Casanovinih dni

Kelih rujnega vina in mik deklice mu v tem trenutku ne moreta odtehtati klobuka in bagrenih gub.

Lorenzo je pomislil.

»Na žalost utegnate imeti prav, Prevzvišeni,« je rekel s takšnim glasom, kakor da bi bil ves obupan, hkratu me je pa gledal kakor živa izkušnja.

Tedaj sem bil tako nepreviden, da sem ga razdražil z očitkom: »Šušmar si, Lorenzo!»

Navzven ni bilo prav nič videti, da bi mu šle moje besede do živega, zakaj malone očetovalski mi je rekel:

»Svetoval bi vam, da povabite Silvestra Montecatinija v goste, kadar ga pot v Napolj privede skozi to mesto.«

»In?»

»In...? Nič drugega... Ali niso smokve tisti sad. Prevzvišeni, ki vam ga je Romeo Silva, vaš telesni zdravnik, prepovedal uživati? Tako se mi vsaj zdi?»

»Seveda! Tiščijo me v želodcu in mi, ako jih zvečer zaužijem, zmerom povzročajo nemirne sanje.«

»Vidite, tudi o tem sem poučen... Torej smokve... Hvala za pojasnilo. Silvester Montecatini dospe jutri v naše mesto. Ako dovolite, ga povabim na večerjo v škofovski palači.«

»Temu ne oporekam.«

Škofovska miza, ki sem se, kakor vsak poznavalec življenja, osebno zanimal zanj, je slovela daleč naokrog. Zato, in ne le zaradi časti, ki se jim je s tem izkazovala, si je šela množica mojih podrejenih duhovskih dostojanstvenikov v posebno odliko, če je bil kateri povabljen v škofovsko palačo na obed.

Velika obednica, prenovljena z denarjem Rebecce Montefiore, ali »refectorio«, kakor se je v očitnem nasprotju s svojo vedro opravo po meniško imenoval ta prostor, je bila v prvem nadstropju ob zadnji strani široko raztegnjena palača, in z njenega pomola se je ponujal očem krasen razgled po škofovskih vrtovih in po prastarem mestu, ki se je širilo v dolini ob njihovem znožju.

Zato je ob toplih poletnih večerih kar splošno veljal moj ukaz služinčadi, naj poda obed ob sedmih zvečer tu pod milim nebom, vpricho brezprimerne lepote zahajajočega kampanjskega dne. Ta pomol je bil pač resnično podoba raja!

Tla so bila obložena s tistimi živordečimi lateritnimi ploščami, ki daje njih kričeva barva poleg črnega pokosta etruskih lončarjev že antičnim mozaikom značilno živost, in škrlatna šotorna streha, sloneča na pozlačenih drogih, je odbijala

dnevno pripeko in krdela moskitov, ki se tako radi zbirajo ob pričetku noči.

Kakor v moji Tempi v brezbožni Baji, je izročilo svete starodavnosti tudi tu določalo okus, in odkrito priznam, da sem tisti dan napeto čakal, s kakšnimi besedami bo perugijski škof Montecatini, ki sem ga kot Umbrija imel za polbarbara, izrekel svojo sodbo o mojem gostoljubju.

Zato sem sam kar najskrbneje vodil vse priprave, ko mi je Lorenzo točno sporočil, da Montecatini sprejme moj poziv. V svojem pismu, ki mi ga je bil prinesel padre, je pisal, da mu bo čast večerjati pri meni z najmanjšim spremstvom; in ker v albergh našega mesta ni dobili stanu primerne prenočišča, da se odzove vabilu, naj prebije to noč pri meni v škofovski palači.

Tako je bilo vse v najlepšem redu, in moj dvorni kuhar Francesco Conti je bil prvi, ki sem ga poklical k sebi v delovno sobano. Samoljubje in ničmurnost sta me gnala, da bi se pobahal pred Silvestrom Montecatinijem, a sam pri sebi vendarle nisem zanesljivo vedel, ali sem s to taktiko na pravi poti.

Kajti perugijskega škofa prav za prav vobče nisem poznal. Po vsem, kar mi je bilo prišlo do ušes, bi bil moral sklepati, da utegne obilen obed kvečjemu narobe vplivati nanj, ne pa tako, kakor sem želel in pričakoval. Strogost njegove discipline, špartanska preprostost njegovega lastnega gospodarstva, njegova natančnost v uradovanju in njegovo razmerje z duhovniki posvetnega mišljenja, o čemer sem bil slišal toliko besed, vse

to me je vznemirjalo. In vendar! O resničnosti dogodkov pri santi Anni po Lorenzovih ugotovitvah ni bilo moči dvomiti, in če je bilo tako, tedaj je nosil tudi ta perugijski strogonravnik samo krinko, ki nam je lastna vsem, in tedaj je bil prav tako kakor vsak drug smrtnik izpostavljen nevarnosti, da se med močnimi vini in sladkim sadjem, s katerim je moja domovina tako bogata kakor nobena druga dežela na svetu, izpozabi ter nenadoma pokaže svojo pravo naravo, ki jo sicer tako skrbno prikriva.

In vino veritas!

Prastara in neminljiva modrost latinskega duha se je morala po mojem trdnem prepričanju tudi tu zmagovito uveljaviti.

In tako sem vzel Francescu Contiju kuhinjski listek, ki ga je bil v ta namen že sestavil, iz rok ter ga skrbno pregledal.

Ko sem ga prebral, sem izpregovoril: »Treba je, amico Conti, da prebijemo in končamo večer v kar najbolj vedrem razpoloženju! Minestrone, ki ga osebno sicer nad vse čislam, bi torej utegnil biti za želodec in dobro voljo njegove perugijske prevzvišenosti nekoliko težak začetek. Mar skuhajte pitano kokoš, v lahno osoljeni in začinjeni vodi, da bo izpodbujala k pijači, ter podajte juho z opranim belim kruhom in volovskim mozgom v kitajskih skodelicah!»

Conti si je to zapisal.

Nato sem vprašal: »S katerim vinom pričnete?»

»Z belim caprijem, Prevzvišeni!»

MALI OGLASI

Služba dobi

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mlajšo, samostojno in sposobno moč

Prasno in trgovsko na daru ustroju ter prirediteljnim znanjem slovenščine, hrvaščine in nemščine v govoru in pisanju isče za svoj prodajni oddelk za čimprejnejši nastop industrijsko podjetje v Sloveniji. Samo oni ki gornjim zahtevam resnično popolnoma odgovarjajo, naj pošljejo svoje lastnorocne in obrisne pismene podatke na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zaupanja vredni«.

Vrtnarja

Isča-nega vrtnarja in marljivega vodnika in treznega sprejemnika plače po pogodbi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vrtnarje«.

Mladega potnika

agilnega, vojaštine prostega in prodajalca oba vezirana v papirni in glatinski stroki, dčemo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Stalna služba 1938«.

Mlajšo postrežnico

kube, gospodinstva večjo, sprejme takoj Verč. Verstovškova 22-1.

Dobrega

lesostrugarja dč. Franc. Ruma, Ljubljana. Kolodvorska 8.

Tipkarija

z znanjem stenografije, slovenščine, hrvaščine in nemščine, dobi službo. Ponudbe pod »Veščice« na ogl. odd. Jutra.

Postrežnico

za vsa hišna dela, zdravo in pokusno sprejemno od 7-15 ure. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Biluz banovine«.

Samostojno moditsko

izurjeno, sprejemno za tovarniško delo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Samostojna delavica«.

Služba isče

Vsaka beseda 50 par. da več 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 12 Din.

Službo oskrbnika

ali upravitelja sprejme 45 let star možakar, velik ljubitelj živali, vreden in marljiv. Zmožen je slovenščine, nemščine, italijanščine ter pisarniških del. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Vestni oskrbnik«.

Služba inkasanta

»kladiščnika ali vratarja, dč. moč najboljše let. Poštenost in zanesljivost tam dč. spričevala. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Poštenost«.

Kaligraf

maturni, s posebno sposobnostjo za lepopisje za reprodukcije in druge vrste, neoporečne preteklosti, v Ljubljani bivašo, želi primerno nastanitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Lepopisje«.

Mlada

samostojna žena dč. mesto gospodinjice pri bolhem gospodu. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra domaćica«.

Postrežnica

mlada, pridna, počena, dč. zaposlena. Nalov v vseh poslovalnicah Jutra.

Iščem mesto

v bolhem moškem modnem salonu za ročno izdelavo. Cenj. ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Krojačica«.

Simpatična blondinka

pridna, mlada, počena, isče in želi dobiti dobro, posredno službo za plačilo v restavracijo ali kavarno. Gre tudi v boljšo gostilno. Je zmožna nekaj kavcije in zna nemško in hrvaško. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Pametna in resna«.

Prodaj

Najboljši trhovelski PREM OG brez prahu, koka, suha drva

I. Pogačnik,

BOHORICEVA 5, Felet. 20-59

Oblačila

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Smoking

skoro nov, ugodno naprodaj. Nalov v vseh poslovalnicah Jutra.

Pohištvo

Kauč in več kuhinjskih kredenc prodaja za lastno ceno Križe Franca, pohištvo, Vrhnika. Ne zamudite ugodne prilike in si ogledite na skladu Tjerske ceste 23, Ljubljana.

Auto, moto

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Diferencial

kakršnegakoli 2 do 4-tonskega avtomobila, tudi starejše vrste, vendar dober, kupim ali zamenjam za Fordov stroj stare tipe in razne druge avto dele. — Beršnjak, Sučna.

Stroji

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šivalni stroj

nekoliko rabljen, nemški fabrikat, zelo ugodno prodamo. Nova trgovina, Tjerske 36.

Rabljen turbino

kupimo ca 15 KS, krožno žago, cirkularno, in garnituro železnih delov za vrenenanko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dobro ohranjena turbina«.

Živali

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Nemško dogo

čistokrvn belocrt pes, 2 leti star, izvrsten čuvaj, ugodno prodam. — Vprašati pri g. Prorazil Al., lekarna, Slov. Kolonije.

Kupim

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pult in stelaže

kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pulte«.

Kapital

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne knjižice

3%, OBVEZNICE VREDNOSTNE PAPIRJE STALNO KUPUJE

Al. Planinšek

trg. ag. bančnih poslov, Ljubljana, Beethovnova 14, I. nad. — TELEFON 35-10.

V najem

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Rudniško

restavracijo v najem odda Udruženje rud. nam. Velenje dne 1. marca 1938.

Posest

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Več parcel

v Šiški, ugodno naprodaj. Poizve se: Freyer, Mišiča cesta 23.

Stanovanje

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

s kopalnico in pritlikinami, oddam 1. februarja. Poizve se v vseh poslovalnicah Jutra.

Dvosob. stanovanje

sončno, takoj oddam, natriški državnemu uslužbenku. Tjerske ceste 124. Poizve se pri hišniku.

Opremljeno sobo

ali prazno, s posebnim vzhodom, oddam. Valjavčeva ulica 19.

Izpuščeno

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Potni list

se je izgubil od Ljubljane do Jovice na ime Goljevšček Marija. Pošten nadišel naj ga odda proti namigradi v ogl. odd. Jutra.

Informacije

Beseda 1 Din davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opozorilo

V »Jutru« dne 9. I. je bila dana izjava pod mojim imenom, katere se tiče moje soproge Marice roj. Lubeje. Izjava je bila podkajena in bom krivica izročil sodišču. Stanko Brumen, Jesenkova 8.

INSERIRAJ V »JUTRU«

Oglasi v »Jutru« imajo vedno največji uspeh!

Gospodinjje, ne mučite se s surovo čebulo!

Zahtevajte ideal praktične gospodinjje, dobi se v vseh trgovinah!

CEPO

ideal praktične gospodinjje, dobi se v vseh trgovinah!

Barvarskega mojstra

(Färbmeister) strokovnjaka, samostojnega in agilnega, s prvostvornimi spričevali, ISČE

velika industrija nogavic.

Prednost imajo reflektanti verzirani ravnotako v barvanju prediva v kopsih na modernih strojih. Obširne ponudbe z navedbo referenc in plače na ogl. odd. »Jutra«

ZAHVALA

Za številne izraze sožalja ob smrti nepozabne mame, stare mame in tašče, gospe

FRANJE PODBREGAR

se najiskrenejšje zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo g. o. Jožetu Aljanciču, O.F.M. kaplanu župnije Sv. Cirila in Metoda, ki je blagopojnički v njenih zadnjih urah z zakramenti sv. vere olajšal prehod v večnost.

Zahvaljujemo se tudi vsem, ki so jo spemili na njeni zadnji poti.

V LJUBLJANI, dne 10. januarja 1938.

ZALUJOČA RODBINA

Umrl nam je po kratki in mučni bolezni naš ljubljani sopro, dobri oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

IVAN UREK

podpreglednik finanč. kontrole v pokoju

Nepozabnega pokojnika spremimo na njegovi zadnji poti v sredo, dne 12. t. m. ob pol 4. uri popoldne izpred mrtvaške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska c. 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Maribor, Kočevje, dne 11. januarja 1938.

FRANJA UREK, soproga;

JOVO in VLADO, sinova; FANI, hčerka

ter ostalo sorodstvo.

NESTLÉ ČOKOLADA

V vsaki tablici odlične čokolade NESTLÉ, ki se prodaja po 1.— din in višje, se nahaja lepa slička. Hranite te sličice za novi album »Čudeži iz vsega sveta« III. zvezek. »Lepe pripovedke«, ki jih morete nabaviti pri svojem dobavitelju, in kateri album je zelo zanimiv in poučen.

Najpopolnejši in najmodernejši električni knjigovodstveni stroj

»REMINGTON«

vam bo dal najbolj dovršeno delo v kateremkoli področju vašega delovanja (knjigovodstvo, fakturiranje, izplačevanje delavcev itd.)

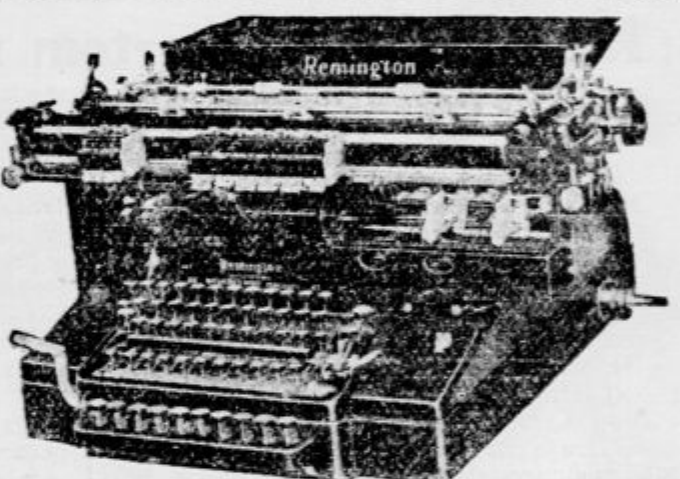
Zahtevajte vse podatke, ki jih damo brezplačno in neobvezno, od

GENERALNEGA ZASTOPSTVA

MATADOR

last. A. BENCIG

Zagreb, Illica 5 (oktogen). Tel. 40-09

Tisoče zahval

prejema »MORANA«

ZAHTEVATE BREZPLAČNI CENIK

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

GENERALNO ZASTOPSTVO

F. SCHNEIDER

ZAGREB, NIKOLIČEVA 10

Upravni odbor oficirskog doma na aerodromu Zagreb

izdaje pod zakup oficirski dom

počev od 1. marta 1938 god.

Licitacija za ovaj zakup održaće se 15 februara u 11 čas. u oficirskom domu.

Kaucija za ovaj zakup sumi od din 5000 polaže se kod filijale Drž. hipotekarne banke u Zagrebu.

Za bliža obaveštenja obratite se na upravu doma.

Ob vsaki priliki — se spomnite

da so »Jutrovi« »Mali oglasi« Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša posredovalnica za službo vseh vrst, za prodajo in nakup vseh stvari, za neprimernost, lokalno, podjetja, kapital, šenitve in za vse drugo

Ponesrečenci na otoku morskih razbojnikov

Ivo in Pavle sta bila navdušena skavta in sta si zato hotela urediti vso stvar prav po Robinzonovem zgledu. Nedaleč od brega sta našla votlino. Tu so se utaborili in neutegoma jeli graditi okrog v tline plot, da bi jih varoval radovednih zastopnikov otoškega živalstva.

2